

Treball de recerca

Els mitjans de comunicació i els estereotips de gènere

i la seva influència sobre els joves

Marina Hidalgo Gómez

Josep Maria Gensana
INS Miquel Biada
2n Batxillerat Tecnològic
Curs 2018 - 2019

Sumari

1.	Introducció	2
2.	Context del descobriment	3
3.	Hipòtesi	4
31.	Formulació	4
32.	Variable dependent i independent	4
33.	Implicacions a favor i en contra	4
34.	Definició i ús de termes implícits a la hipòtesi	5
4.	Objectius	6
5.	Marc teòric	6
51.	El gènere	6
52.	Els estereotips de gènere, els prejudicis i l'estigma	7
53.	Els rols de gènere	8
54.	L'opressió de gènere: el patriarcat.....	9
55.	El moviment feminista	11
56.	El col·lectiu LGBT	12
57.	Els mitjans de comunicació i els joves	13
58.	La violència de gènere	16
6.	Part pràctica: anàlisi dels medis d'oci i lleure	21
61.	After d'Anna Todd	21
611.	Sinopsi i ressenya literària	21
612.	Sobre l'escriptora i el llibre	22
613.	Anàlisi.....	23
62.	Sèrie Insaciable.....	29
621.	Ressenya	29
622.	Sobre la sèrie	30
623.	La polèmica de Insaciable i les crítiques posteriors.....	30
624.	La intenció real de l'autora	31
625.	Anàlisi dels estereotips de la sèrie.....	32
63.	Anàlisi de cançons	33
631.	Cançó 1: <i>4 babys</i> de Maluma	33
6311.	Informació general	33
6312.	Anàlisi del videoclip.....	33
6313.	Anàlisi de la lletra	34
632.	Cançó 2: <i>Lollypop</i> de Kidkeo	34
6321.	Informació general	34
6322.	Anàlisi del videoclip.....	35
6323.	Anàlisi de la lletra	36
633.	Cançó 3: <i>Blurred lines</i> de Pharrell Williams.....	37
6331.	Informació general	37
6332.	Anàlisi del videoclip.....	37
6333.	Anàlisi de la lletra	38
7.	Entrevista	39
71.	Definició i avantatges i inconvenients	39
72.	Perfil dels entrevistats	40
73.	Anàlisi de resultats	41
8.	Enquesta.....	43
81.	Definició i avantatges i inconvenients	44
82.	Anàlisi de resultats	45
9.	Conclusions finals	47
10.	Bibliografia	49
11.	Annexes	

1. Introducció

Aquest treball consisteix a realitzar una sèrie d'anàlisis a diversos mitjans d'entreteniment juvenils, per esbrinar si aquests contenen estereotips i si en cas afirmatiu, els joves els absorbeixen de manera inconscient.

La recerca es basa fonamentalment en els valors i estereotips masclistes que s'interioritzen involuntàriament des de la infantesa, que poden provocar comportaments abusius cap a les dones, o la normalització d'aquests.

Diversos estudis (presentats i esmentats en la recerca) demostren que la violència de gènere cada cop està més latent entre la població jove. La motivació per realitzar aquest estudi es buscar les raons per les quals els adolescents d'avui en dia estableixen aquestes relacions de gènere tan desiguals.

Els mitjans estudiats seran la novel·la juvenil *After* d'Anna Todd, la sèrie *Insaciable* de la plataforma Netflix, i tres cançons, que són 4 *babys* de Maluma, *Lollypop* de KiddKeo i *Blurred Lines* de Charles Thicke. Tots cinc han estat escollits a causa de la seva fama entre els joves, i la gran controvèrsia que van produir en ser publicades.

Per plantejar una base teòrica prèvia a l'anàlisi, he optat per fer una recerca d'informació a través de llibres i estudis oficials. Com a mètodes d'investigació he utilitzat l'entrevista, per buscar el punt de vista dels professionals, i l'enquesta, per trobar evidències a favor de la hipòtesi a través dels joves.

Al sumari trobem principalment els apartats per introduir al lector en el treball (la introducció i el context de descobriment); la hipòtesi, a través de la qual es planteja tot l'estudi; el marc teòric, des d'on es proporcionarà una base teòrica en referència a la part pràctica; la part pràctica, que consistirà en tres anàlisis diferents dels objectes d'estudi; l'entrevista i l'enquesta; les conclusions finals; i l'annex, on es trobarà diversa informació.

2 Context del descobriment

Tenia tretze anys quan es va publicar el llibre After. Es va fer molt famós, i moltes de les meves amigues, després de llegir-lo, me'l van recomanar. Quan vaig arribar a la meitat del llibre el vaig deixar, ja que el trobava massa repetitiu i simple. És cert que hi havia moltes escenes de gelosia, de control i de maltractament indirecte, però o bé no em vaig adonar, o no em van importar prou.

Jo per aquella època tenia parella, i poc després de llegir el llibre em vaig descobrir a mi mateixa tenint comportaments potencialment tòxics cap a ell i aguantant els que ell tenia cap a mi. Va ser com si el llibre m'embravís, com si el fet que els protagonistes tinguessin aquests comportaments entre ells justificués que jo també podia tenir-los. Temps després, quan vaig començar a interessar-me pel feminisme, vaig adonar-me d'aquests comportaments.

I d'aquí va néixer la idea: havia adequat el meu comportament a tots aquells estereotips i valors que havia vist als mitjans d'entreteniment?

Em vaig informar, i després de llegir diversos estudis de les influències dels mitjans de comunicació i del masclisme latent en aquests, vaig pensar que si el comportament dels joves estava influenciat per tot allò que veien, llegien o escoltaven, podria significar que també era possible que involuntàriament assumissin estereotips masclistes.

El context del descobriment es podria dir, doncs, que va ser adonar-me com jo mateixa, i moltes de les meves companyes, havíem normalitzat actituds tan tòxiques i masclistes com les que apareixen en el llibre d'After (objecte d'estudi en la meua part pràctica). Si jo i moltes més havíem passat per alt aquests comportaments, i posteriorment, els havíem exterioritzat, noies més joves, sense sentit crític, farien el mateix, la qual cosa comportaria una alta probabilitat de no detectar comportaments masclistes en les seves relacions, i en un futur, quan fossin grans, normalitzar la violència de gènere.

3. Hipòtesi

3.1. Formulació

El comportament dels joves en relació a les dones està marcat per conductes abusives perquè avui en dia, durant l'adolescència, reben i absorbeixen els valors i estereotips masclistes des dels medis d'oci i lleure juvenils.

3.2 Variable dependent i independent

- **Variable dependent:** El comportament dels joves en relació a les dones.
- **Variable independent:** Els valors i estereotips masclistes rebuts des dels medis d'oci i lleure juvenils.

3.3. Implicacions a favor i en contra

Implicacions a favor:

- L'existència de països on els llibres amb contingut masclista siguin els més venuts i hi hagi una alta taxa de violència de gènere.
- L'existència d'espais d'oci i lleure juvenil, com discoteques o festivals musicals, on la música reproduïda té un contingut exclusivament sexista i trobem molts casos d'agressions sexuals i/o físiques cap a la dona.
- L'existència de regions on a les sèries es repliquin comportaments abusius cap a la dona i elles normalitzin aquests comportaments a la vida real.

Implicacions en contra:

- L'existència de països on els llibres amb contingut masclista siguin dels més venuts i hi hagi poca violència de gènere entre joves.
- L'existència de festivals o discoteques que reproduïxin únicament música amb contingut masclista on es respecti al complet a la dona.
- L'existència de regions que televisin series on es repliquin comportaments abusius cap a la dona i elles ho prenguin com a exemple del que no volen a les seves relacions.

3.4. Definició i ús de termes implícits a la hipòtesi

→ **Joves:** les persones amb una edat d'entre 12 i 18 anys, ja que són les edats que comprenen l'adolescència. Durant aquesta etapa es comença a formar la identitat i els ideals propis, cosa per la qual és fàcil que siguin vulnerables als estímuls que indirectament (siguin provinents dels mitjans de comunicació o exercits per la pressió social) poden arribar a influenciar-los en el seu comportament i decisions.

→ **Conductes abusives en relació a la dona:** les conductes abusives cap a la dona serien aquelles on s'exerceix violència cap a aquesta, sigui psicològica, física o sexual. Alguns exemples podrien ser el control de les xarxes socials i del mòbil, la restricció de certes peces de roba, la gelosia desmesurada i el sentiment de possessió, el menyspreu de les capacitats de la parella, l'aïllament de la dona dels seus cercles d'amistats (siguin nois o noies) o la manipulació emocional.

→ **Valors i/o estereotips masclistes:** són les estructures i les formes d'opressió cap a les dones exercides pels homes i la societat. Aquests valors són apresos de manera directa i indirecta durant la infantesa i l'adolescència; alguns exemples són la creença que les noies no estan igual de qualificades que els nois per estudiar carreres de ciències, el pensament que elles són molt més dolces i dèbils per naturalesa, o la idea que pel fet de ser dones no poden exercir segons quins càrrecs.

→ **Mitjans d'oci i lleure juvenil:** són aquells medis als quals recorren els joves per entretenir-se i passar el temps, tals com els llibres, les sèries, la música o els videojocs.

4. Objectius

Els objectius que es pretenen assolir amb aquesta recerca són els següents:

- Evidenciar el masclisme latent als medis d'entreteniment per joves.
- Demostrar la vulnerabilitat dels joves davant els missatges que es produeixen en el seu oci i lleure.
- Intentar conèixer què hi ha darrera de la gran quantitat de relacions tòxiques entre els joves.
- Plantejar noves vies d'investigació.

5. Marc teòric

5.1. El gènere

Segons Bel Olid (2017), el gènere són els comportaments que esperem d'una persona en funció del sexe biològic que assumim que té (pàgina 15). Gerard Coll-Planes, doctor en sociologia a la Universitat de Barcelona, ho expressa així: "és la cultura la que dona significats als nostres cossos i crea les diferències entre un cos de dona i un cos d'home" (Coll-Planes G. 2013:29).

El gènere, doncs, és entès com un codi binari, on si tens genitals femenins, seràs una dona, i si en tens de masculins, seràs un home; és una assignació basada en el sexe biològic. En canvi, com explica Coll-Planes (2018), l'existència de persones intersexuals, que no tenen cossos classificables com a masculins ni femenins, trenca aquesta divisió biològica.

Tornant al terme de codi binari, l'utilitzem sobretot per classificar el gènere en les dues úniques identitats, home o dona, a partir de les quals i segons les característiques que s'associen a cada una, cada persona, a ulls de la societat, pertanyerà a un gènere o a un altre. Així i tot, durant els darrers anys han aparegut els anomenats gèneres no binaris, que no es classifiquen dins d'aquesta distinció home/dona.

Per què estan important el gènere en la nostra societat?

El gènere és una manera de classificació que facilita l'organització d'àrees tan importants com la distribució del treball, la família, la cura o la reproducció. Aquest sistema permet mantenir un dels dos gèneres en una posició privilegiada respecte a l'altre, el que perpetua el poder d'un sobre l'altre.

5.2 Els estereotips de gènere, els prejudicis i l'estigma

Els estereotips de gènere

Teruel i Añaños, citant a Suárez, expliquen que els estereotips són un conjunt d'idees preconcebudes que la societat obté a partir de les normes o patrons culturals prèviament establerts; aquestes paraules no deixen de ser generalitzacions que són rebudes i observades, el que fa que es vagin instal·lant en la societat i s'acabin considerant veritats absolutes (Teruel A. i Añaños H. 2016)

Els estereotips de gènere són, doncs, construccions culturals i socials que classifiquen els atributs psíquics i físics de les persones, dividint-los en homes i dones, i limitant les seves respectives possibilitats de desenvolupament de certes capacitats.

S'associen comportaments i característiques específiques en funció del gènere, com per exemple la sexualitat, la personalitat o les metes professionals i vitals, que limiten i condicionen a l'individu. Olid ho veu així: "Els estereotips no és que siguin falsos, són dolents perquè anul·len qualsevol altra realitat possible." (Olid B. 2017:101).

Podem trobar-los en els mitjans de comunicació, en la publicitat de nombrosos productes, en el llenguatge que emprem i llegim diàriament, en l'assignació de responsabilitats i obligacions dins de la família, en el desenvolupament de les relacions afectives, i en molts més àmbits.

Els prejudicis

Segons el Diccionari en línia oficial de la llengua catalana, un prejudici és una actitud no raonada, mancada de provació, que es manifesta en formes d'antipatia o de simpatia envers individus, grups, races, nacionalitats, idees, etc.

Es jutja un individu, un grup o una actitud sense tenir-ne un coneixement just i complet. Per exemple, és un prejudici pensar que un home farà la neteja pitjor que una dona, pel fet de ser un home, ja que les aptituds per la neteja s'atribueixen a les dones (aquest fet a la vegada és un estereotip de gènere).

Quan els prejudicis porten a una persona a actuar d'una manera determinada respecte al grup o individu prejudicat, el resultat és la discriminació (per exemple, no voler contractar a dones en determinades feines).

L'estigma

María Nieves, titulada en Psicologia Social, defineix l'estigma a partir de les paraules de Goffmann (1963): "és el primer autor que arrisca una definició d'estigma i ho entén com una característica que representa respostes negatives o efectes indesitjats per la persona portadora de la mateixa" (Nieves M. 1998:31).

Altres autors, com Callejas i Mendoza (2005), han definit l'estigma com a una idea que s'ha concebut tradicionalment com una característica que desprestigia considerablement a un individu en vers els altres.

5.3.Els rols de gènere

Citant a Elena Castañeda Abascal, Silvadí et Al. defineix els rols de gènere com a rols socialment construïts que expressen els valors, conductes i activitats

que assigna una societat a les dones i als homes, els quals varien a través del temps les societats i les cultures (Silvadír et Al. 2005:5).

En el seu llibre *Tothom hauria de ser feminista*, Chiamanda Ngozi parla de la dificultat i complexitat de fugir d'aquests rols i estereotips, ja que "tots som éssers socials, interioritzem idees a partir de la nostra socialització" (Ngozi C. 2012:35). Si durant aquesta socialització hem rebut certs comportaments i valors, serà complicat deslliurar-se d'ells un cop interioritzats.

Per Moya (1894), les característiques pròpies de cada sexe (causades per la socialització plena d'estereotips de gènere) són les següents: els homes són més intel·ligents, forts, hàbils i àgils que les dones; estan interessats en valors teòrics, econòmics i polítics, mentre que les dones ho estan valors estètics, socials i religiosos; la personalitat de l'home posseeix com a trets la independència, dominància, inexpressivitat emocional i motivació per l'èxit, i la de la dona, la dependència, afectivitat i expressivitat; l'home té una sexualitat poderosa i activa, mentre que en la dona el desenvolupament d'aquesta és mínim i té un caràcter marcadament passiu.

Segons Silvadír et Al., aquests rols diferenciats per a dones i homes, en el fons, marquen també una posició en una estructura social, la qual generalment està establerta sobre la desigualtat; per aquesta raó, algunes activitats o característiques són socialment valorades com més importants o superiors, mentre que unes altres es consideren inferiors o menys transcendents (Silvadír et Al. 2005:6).

5.4.L'opressió de gènere: el patriarcat

L'origen de l'opressió de la dona neix del patriarcat (que vol dir literalment "govern dels pares", segons la seva etimologia), un sistema social, polític, econòmic i cultural, que es basa en l'autoritat i lideratge dels homes, que provoca el predomini i la superioritat dels homes en relació a les dones, en qualsevol àmbit de la vida.

A *Feminismo para principiantes*, Valera (2018) esmenta l'explicació de l'origen d'aquest sistema que va donar Dolors Reguant amb aquestes paraules: “El patriarcado ha surgido de una toma de poder histórico por parte de los hombres, quienes se apropiaron de la sexualidad y reproducción de las mujeres y de su producto, los hijos, creando al mismo tiempo un orden simbólico a través de los mitos y la religión que lo perpetúan como única estructura posible.” (Valera 2018: 148).

La societat s'ha construït a través d'una única sexualitat vàlida, l'heterosexual (pel que es podria parlar d'un *heteropatriarcat*), i uns rols predefinits a través del sexe biològic de les persones, que han estat els primers fonaments per establir relacions històriques de dominació d'allò masculí sobre allò femení, i permeten la funcionalitat d'una estructura sota un model econòmic i polític predeterminat pels homes.

Però en aquest cas, indiferentment de la sexualitat de les dones, el patriarcat es manifesta a través del masclisme, que és definit per l'Institut Nacional de la Dona de Mèxic¹ com a un conjunt de creences, conductes, actituds i pràctiques socials que justifiquen i promouen les actituds discriminatòries contra les dones. És podria dir, doncs, que el masclisme és el responsable dels estereotips, prejudicis i rols de gènere, que han creat una desigualtat entre els dos gèneres.

El masclisme està present en tots els àmbits quotidians de la vida de la dona, i es perpetua a través de l'educació que rebem des d'infants, ja sigui a través dels mitjans de comunicació o de lleure i oci, de l'escola, del llenguatge, o del que s'ensenya a casa.

El masclisme es presenta de moltes maneres: el trobem en l'àmbit laboral amb la bretxa salarial, que simbolitza la desigualtat entre homes i dones en la remuneració econòmica per un mateix treball, en el qual ells possiblement guanyaran més; en la desigualtat d'oportunitats a l'hora d'accedir a diferents

¹ Definició extreta de la pàgina web oficial de l'Institut Nacional de las Mujeres de México (<https://www.gob.mx/inmujeres/>)

càrrecs laborals o estudis (ja que les dones són considerades intel·lectualment inferior als homes); o el llenguatge, que presenta una invisibilització i discriminació cap al gènere femení i tot allò que s'hi relaciona.

Una forma en la que es presenta el masclisme és en la **cosificació**² del cos de la dona, que segons el Centre Dolors Piera d'Igualtat d'Oportunitats i Promoció de les Dones de Lleida, és fer us del cos d'aquesta o de la seva imatge per finalitats que no la dignifiquen ni com dona, ni com a ésser humà. Aquesta cosificació molts cops es presenta amb una intenció sexual, la qual converteix a la dona en un objecte sexual a disposició de l'home.

5.5. El moviment feminista

Segons Sánchez “el feminisme és la teoria explicativa de la situació de subordinació de les dones dins dels sistemes socials com a teoria que investiga com es constitueix l'individu femení a través del gènere. És a dir, es pot definir de diverses maneres, però totes tenen en comú fer visibles a les dones i emancipar-les de la subordinació respecte a l'home” (Sánchez P. 2005:1).

El feminisme és un conjunt de moviments socials i polítics molt variats. Això és degut en part al desenvolupament històric del moviment i en les diferents branques ideològiques dins d'aquest, que sorgeixen segons les necessitats de cada sector específic femení.

Les dues branques més diferenciades són les del feminisme liberal, el qual busca la igualtat de drets de les dones davant dels homes, i la del feminisme radical que busca anar a l'arrel del problema (el patriarcat) i posar-hi fi. Però existeixen també altres moviments feministes, com el transfeminisme (impulsat per les dones trans que lluiten contra una doble opressió), l'ecofeminisme (unió dels dos moviments: el feminista i l'ecològic), el ciberfeminisme (que basa la seva lluita a internet), i molts més (Valera N., 2018).

² Definició extreta del blog “Orbita Diversa” (<https://orbitadiversa.wordpress.com/2013/01/28/-cosificacion-sexual/>)

Així i tot, el que tenen en comú tots aquests moviments, es que busquen una milloria en la vida de la dona, les quals encara presenten inferioritat en diversos àmbits en vers l'home. El feminisme, doncs, sigui de la branca que sigui, lluita per acabar amb el masclisme present a les diferents societats actuals.

5.6.El col·lectiu LGBT

El patriarcat influeix molt a l'hora de conservar vigents els estereotips i rols de gènere. La societat s'ha construït entorn d'una única sexualitat, el que ha donat lloc al que anomenem *heteronormativitat*, que és una norma no escrita on s'assumeix l'heterosexualitat (l'atracció d'un gènere cap al contrari) com a única i possible sexualitat, tant en homes com en dones.

A part d'aquest estereotip, el patriarcat també mana que els genitals dicten el gènere d'una persona (com ja s'ha esmentat anteriorment). Si aquesta persona quan creix manté el gènere que li van assignar, és una persona cisgènere (el que es considera "normal"); en canvi, si la seva identitat de gènere no es correspon amb la que li van assignar en néixer, és una persona transgènere (Coll-Planes G. 2013).

El col·lectiu LGBT són aquest conjunt de persones que no encaixen en allò que estipula el cisheteropatriarcat. Formen part d'aquest col·lectiu els homosexuals (gays i lesbianes), que se senten atretes pel seu mateix gènere; els bisexuals, atrets per qualsevol gènere (el seu i la resta, siguin o no binaris), i les persones transgènere.

Poc es parla també de les persones intersexuals, les quals neixen amb característiques físiques que no es poden associar a homes ni a dones, i presenten una problemàtica a l'hora d'atribuir un gènere o altre al nadó. "L'existència de persones intersex demostra que, en pla biològic, no és tan clara la divisió entre mascles i femelles [...]. Entre altres classificacions, s'ha plantejat que hi ha cinc sexes diferents: homes, dones, pseudohermafrodites

femenines, pseudohermafrodites masculins i "veritables" hermafrodites. Els tres els últims estan en la categoria d'intersexuals" (Coll-Planes G. 2013:65).

La lluita del col·lectiu LGBT i la del feminisme estan estretament relacionades, ja que les dues tenen com a objectiu canviar el sistema opressor que domina la societat, l'heteropatriarcat. Les dones dins del col·lectiu pateixen una doble opressió, per ser dones i per no ser heterosexuales o cisgènere.

5.7.Els mitjans de comunicació i els joves

Els mitjans de comunicació són eines i instruments que són utilitzats actualment en les societats per informar i comunicar de forma massiva a la població. Són considerats medis de comunicació els llibres, la premsa escrita, la televisió, la ràdio, Internet i el cine³. Aquests mateixos mitjans també són utilitzats molts cops en busca d'un entreteniment, així que també els anomenarem mitjans d'oci i lleure.

Des de que neixen, les persones estan exposades a les influències d'aquells mitjans que consumeixen, donant lloc a una segona educació rebuda per part d'aquests. Aquestes influències molts cops poden estar plenes d'estereotips, que poden arribar a ser interioritzades pel públic menys crític.

La pornografia

El Saló Eròtic de Barcelona va realitzar un vídeo⁴ per promocionar-se anomenat "Sin educación sexual", on se senyala la pornografia com la referent principal dels joves a l'hora de descobrir la seva sexualitat. La narradora, junt amb un seguit d'escenes representatives, explica que la pornografia està plena d'estereotips i conductes sexistes amagats (com la cosificació del cos de la dona), on es veuen clars comportaments abusius cap a les dones per part dels homes, el que pot predeterminar les conductes sexuals entre nois i noies, i poden arribar a normalitzar les violacions i agressions sexuals.

³ Definició extreta de la pàgina *Portal Educativo* (<https://www.portaleducativo.net/octavo-basico/200/Medios-de-comunicacion-Prensa-Television-Internet-Radio>)

⁴ Vídeo visualitzat a la plataforma en línia *Youtube* (<https://www.youtube.com/watch?v=Pj0Uh2Pe6JU>)

Aquests comportaments interioritzats donen lloc a fets com els que narra el diari ABC, on es va publicar una notícia el dia 6 de març de l'any 2018 amb el titular "En España se registran oficialmente cuatro violaciones diarias", o en El Nacional, que es va publicar una el dia 20 de març de l'any 2018, on l'inspector Albert Oliva detalla que el 48% de les persones denunciades per haver violat a una dona en 2017 a Catalunya tenien entre 17 i 33 anys.

Les sèries, les pel·lícules i els llibres

En les sèries, pel·lícules i llibres també s'hi troba un bon arsenal d'estereotips. En el butlletí emès per la Fundació Mujeres⁵ ens parlen de com els llibres *A tres metros sobre el cielo* de Federico Moccia i la saga *Crepuscle* de Stephenie Meyer (adaptats posteriorment al cine) presenten una clara apologia al mite de l'amor romàntic.

El mite de l'amor romàntic

El mite de l'amor romàntic és explicat per la Fundacion Mujeres així: "L'ideal romàntic de la nostra cultura ofereix un model de conducta amorosa que estipula el que "de debò" significa enamorar-se i quins sentiments han de sentir-se, com, quan, i amb qui sí i amb qui no. És el causant que es desenvolupin creences i imatges idealitzades entorn de l'amor que en nombroses ocasions dificulta l'establiment de relacions sanes i provoca l'acceptació, normalització, justificació o tolerància de comportaments clarament abusius i ofensius".

Amb aquest mite es defensen les següents consignes:

"L'amor tot ho pot": engloba les creences de què l'amor vertader tot ho perdona i aguanta, que els pols oposats s'atreuen i entenen millor, la normalització dels conflictes...

⁵ Butlletí descarregat de l'enllaç http://www.fundacionmujeres.es/files/attachments/Documento/-46001/image/_BOLETIN%20FM%2093.pdf

“L'amor verdader predestinat”: defensa el mite de la mitja taronja (que estipula que tots tenim una altra meitat que ens completarà), la creença de què només hi ha un amor verdader a la vida...

“L'amor és el més important i requereix entrega total”: creença del fet que si s'estima, s'ha de renunciar a la intimitat, despersonalització, atribució de la capacitat de donar la felicitat total...

“L'amor és possessió i exclusivitat”: defensa la gelosia i el mite de la fidelitat i de l'exclusivitat.

Socialment, s'espera més per part de les dones que dels homes que compleixin aquesta sèrie de consignes en les seves relacions. Elles són les que, segons la societat, se sentiran realitzades i completes un cop trobin la seva mitja taronja, ideal que no afecta tant als homes.

La televisió i la publicitat

Tornant als mitjans de comunicació, també es troba una escassa representació femenina en segons quins àmbits televisius i periodístics, sobretot a l'hora de parlar de política. La participació plena de la dona en els medis d'opinió es resumeix únicament a la premsa rosa. Olid (2017) explica que tot i haver-hi grans professionals, no acostumem a veure-les en les mateixes proporcions que els homes, tot i que, per exemple, en carreres com periodisme hi ha moltes més dones que homes.

Tot i que la publicitat no és consumida pels adolescents de manera voluntària, arriba a ells forçadament a través de tot el que consumeixen. En ella també s'hi perpetuen estereotips i rols de gènere. L'objectiu dels publicistes és que els compradors se sentin identificats amb el que veuen, i una manera segura de fer-ho és representant les idees principals que s'extreuen de la societat actual, on les dones encara tenen el paper de mares, mestresses de casa, premi o objecte de desig. Molts cops també el seu cos s'utilitza com a reclam, ja sigui

per cridar l'interès del comprador, o per fer sentir a les dones identificades amb el producte.

Teruel i Añaños fan aquesta reflexió sobre la publicitat: "Es pot observar aquesta situació com un paradigma bidireccional, on tots els valors i opinions que adverteixen a la societat són transmesos per la publicitat (i els mitjans de comunicació en general), a la vegada que tot allò que es difon en la publicitat serveix per consolidar aquestes idees a la societat" (Teruel i Añaños 2016:14).

La música

La música no és considerada un mitjà de comunicació com a tal, però així i tot, és un entreteniment molt present a la vida dels joves. Ja sigui de manera voluntària (per exemple, quan són ells que trien les cançons) o involuntària (per exemple, quan surten de festa a discoteques), estan exposats als missatges d'aquesta, tant siguin positius com negatius.

Un estudi realitzat per The American Academy of Pediatrics⁶ confirma que la música juga un paper important en la socialització dels joves, ja que ajuda a l'adolescent a crear la seva identitat i a sentir-se part d'un grup social, el que pot arribar a fer-lo imitar de manera inconscient determinats estereotips.

Així doncs, es podria afirmar que quan la música presenta estereotips sexistes, seria normal que els adolescents tendissin a adoptar de manera inconscient aquestes actituds, i en conseqüència, acabessin reproduint-les.

5.8. La violència de gènere

Les Nacions Unides defineixen la violència contra la dona com «tot acte de violència de gènere que resulti, o pugui tenir com resultat un dany físic, sexual o psicològic per a la dona, inclusivament les amenaces de tals actes, la coacció

⁶ Estudi realitzat per The American Academy of Pediatrics extret de l'enllaç en línia <http://pediatrics.aappublications.org/content/124/5/1488>

o la privació arbitrària de llibertat, tant si es produeixen en la vida pública com en la privada»⁷.

Les estimacions mundials publicades per l'OMS indiquen que al voltant d'una de cada tres (35%) dones al món han patit violència física i/o sexual de parella o violència sexual per tercers en algun moment de la seva vida. Un 38% dels assassinats de dones que es produeixen al món són comesos per la seva parella masculina.

Expósito (2011) explica que la violència de gènere neix de la desigualtat de poders d'un gènere sobre l'altre. Aquesta desigualtat recull les diferències i configura el disseny apropiat d'actuar en les relacions: els homes ofereixen la protecció a les dones a canvi de l'obediència i el sotmetiment.

La psicòloga explica el paper de la violència així: “La violència és un recurs que la societat i la cultura posen a la disposició dels homes pel seu ús en ‘cas de necessitat’, deixant a criteri de cadascun quan sorgeix aquest requeriment” (Expósito F. 2011:22).

La violència de gènere entre els joves

Segons l'estudi *La percepció de la violència de gènere en l'adolescència i la joventut*, un 96% de les noies joves i un 92% dels nois considera inacceptable la violència de gènere, però no totes les formes de violència provoquen el mateix rebuig, ni tots els comportaments que constitueixen maltractament són identificats com a tals (de Miguel V. 2015).

“Un de cada tres joves considera inevitable o acceptable en algunes circumstàncies “controlar els horaris de la parella”, “impedir a la parella que vegi a la seva família o amistats”, “no permetre que l'altre treballi o estudiï” o “dir-li coses que pugues o no pot fer”” (de Miguel V. 2015:4).

⁷ Definició extreta de la pàgina oficial de la Organització Mundial de la Salut (<https://www.who.int/es/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>)

El diari El Mundo va publicar una notícia al maig de l'any 2017, on feien una anàlisi de l'estudi. Una de les conclusions que van extreure sobre la **influència del mite de l'amor romàntic** en els joves, va ser aquesta: “Els estudis realitzats sobre el tema mostren que la població jove i adolescent repeteix rols sexistes, amb frases escoltades fins al 75% de les llars en els quals s'insisteix que "la gelosia són mostra d'amor" o que "els nois poden sortir amb moltes noies però les noies no poden sortir amb molts nois””.

Diversos diaris també han publicat notícies en els darrers anys, amb títols tan alarmants com aquests: “Nou de cada 10 adolescents admeten que han exercit violència psicològica sobre la seva parella” (23/11/2015), “Un de cada quatre joves veu "normal" la violència de gènere en la parella” (20/11/2017) o “Els delictes sexuals protagonitzats per menors, una tendència a l'alça en els últims anys” (06/03/2016).

El cicle de la violència de gènere

Per explicar aquest apartat es va realitzar una entrevista a l'Alba Garriga, una psicòloga sanitària amb setze anys d'experiència, especialitzada en violència de gènere. Ha realitzat diversos cursos i formacions a través de les quals ha après a tractar amb dones víctimes de violència de gènere. Va començar treballant en una associació anomenada NOAH, i després ja va començar a treballar a l'ajuntament de Granollers, on actualment encara s'hi troba.

Per començar, Garriga defineix la violència de gènere com una espiral, basant-se en el model teòric plantejat per la psicòloga estatunidenca Leonor Walker l'any 1979. Aquest cicle va de coses menys greus, a coses cada vegada més greus.

“Les dones acostumen a explicar-me que a l'inici sempre hi ha algun episodi de gelosia, durant el nuviatge —explica Garriga—. La dona no li acaba d'agradar, però com que socialment és interpretat com un senyal d'amor, acaben per normalitzar-ho” (Annex: Transcripció de l'explicació sobre la violència de gènere, p. 3). Aquesta normalització es produeix a causa de la interiorització del mite romàntic, i dels estereotips i rols de gènere que les dones assumeixen.

Segons Garriga un dels objectius del maltractador és deixar sola a la víctima, ja que en aïllar-la aconsegueix que ella depengui d'ell. Així que boicoteja les amistats i relacions familiars, per exemple intentant convèncer-la de què no li convenen o de "La qüestió és que tenim una dona que no pot parlar amb homes, amigues ni família. D'alguna manera, intenta deixar-la sola" (Annex: Transcripció de l'explicació sobre la violència de gènere, p. 3).

Hi ha tres fases en el cicle de la violència de gènere:

Imatge representativa del cicle de la violència de gènere

1. Acumulació de tensió: "La dona té conductes submises i passives, ja sigui perquè les ha après de la cultura o de casa. Busca evitar que ell s'enfadi i sigui violent. Per exemple, per evitar que ell es posi a cridar, fa callar els nens; per evitat que la deixi de parlar, surt de l'institut ràpid sense parlar amb ningú. Es van autoregulant per intentar evitar la violència. Però faci el que faci, acaba apareixent la violència, ja que no depèn d'ella sinó del maltractador" (Annex: Transcripció de l'explicació sobre la violència de gènere, p. 3).

2. Fase violenta: és la fase on el maltractador exerceix algun tipus de violència cap a la dona. Hi ha diferents tipus de violència:

- **La violència verbal:** on trobem les humiliacions, desvaloritzacions, insults, crits, etc.
- **La violència física:** va des de les pessigades, a la pallissa extrema.
- **Violència sexual:** consisteix principalment a tenir relacions íntimes forçades.
- **Violència econòmica:** per exemple ell guanya diners i no en sap quants, ell es pot comprar capricis però ella no, la dona no treballa i la controla econòmicament... La idea és que ella no tingui estalvis.
- **Violència social:** qualsevol tipus de violència anterior exercida en públic. “Hi ha maltractadors que tracten molt bé a la seva dona en públic però després acaba havent-hi violència. Però hi ha alguns que se'n en riuen d'elles, els fan bromes de les quals no es poden defensar...” (Annex: Transcripció de l'explicació sobre la violència de gènere, p. 4).
- **Violència ambiental:** és tota aquella que té a veure amb els objectes: tancar la porta amb força, trencar alguna cosa, córrer amb el cotxe per callar una conversa...

3. Lluna de mel o període de calma: apareix després de la fase violenta, on ell es mostra penedit pel seu comportament. El minimitza el que ha fet, es justifica, i busca culpa-la a ella d'haver-lo fet arribar fins la situació de violència. Amb aquesta culpabilitat el que aconsegueix es que la víctima no deixi la relació i intenti portar-se “bé” d'acord amb el que el maltractador vol). Per exemple, si el maltractador s'enfada perquè ella porta minifalda, ella no se la posa més després de l'episodi de violència.

“És un cicle etern que la dona viurà moltes vegades, perquè costa molt sortint-hi. Com que se sent culpable intenta fer-ho millor, el que alimenta el cicle. Si no

se sent culpable, no canvia, el que fa arribar el període de la violència abans” (Annex: Transcripció de l'explicació sobre la violència de gènere, p. 4).

Existeixen diverses “trampes” (diferents per a cada dona), que les impedeixen sortir d'aquest cicle un cop s'adonen que existeix. Per exemple, una dona que hagi tingut diverses relacions fallides prèviament, pot arribar a pensar que és la seva culpa. O per exemple una altra dona que no en vulgui sortir pel què dirà el seu entorn. Si en volen sortir, necessiten ajuda externa, sigui de qui sigui.

Amb el cicle el que fa és aïllar-la. El maltractador treu la seva ràbia quan es desinhibeix, que pot ser després de la ingesta d'alcohol, drogues, o en funció de l'entorn. “El maltractador el que fa és agafar la víctima i la posa en l'entorn on ell es pot desinhibir. Pot fer-ho perquè estan a soles, però si per exemple al costat estigues el seu cap, no ho faria perquè el podria fer fora de la feina. Es procuren un entorn on es permeti la violència. Si una víctima ha viscut violència en la seva infància i ho ha normalitzat serà pitjor” (Annex: Transcripció de l'explicació sobre la violència de gènere, p. 5).

La víctima ha de trencar l'aïllament denunciant, és a dir, parlant. Les persones que la creuen serien les aliades i les que no, els còmplices. Els aliats l'han d'ajudar a sentir-se perjudicada perquè oblidi el seu rol de víctima, i s'adoni que l'estan tractant malament, el que generarà un enfadament que la farà actuar en conseqüència. “Si no passa de víctima a perjudicada, no en sortirà. Se la de fer veure que les seves accions l'estan perjudicant, se li ha de fer veure que ella té drets” (Annex: Transcripció de l'explicació sobre la violència de gènere, p. 5).

6. Part pràctica: anàlisi dels medis d'oci i lleure

6.1. After d'Anna Todd

6.1.1. Sinopsi i ressenya literària

Sinopsi:

La Tessa Young s'enfronta al seu primer any a la universitat. Acostumada a una vida estable i ordenada, el seu món trontolla quan coneix en Hardin, un noi tan atractiu com mal educat, inquietant i ple de tatuatges i, aparentment, de mala vida. Des del primer moment s'odien. Pertanyen a dos mons oposats, però ven aviat, es faran més que amics i res no tornarà a ser igual. En Hardin i la Tessa s'hauran d'enfrontar a moltes proves per estar junts. La innocència, el despertar de la vida, el descobriment del sexe... les empremtes d'un amor tan poderós com la força del destí. Un amor perillós, un amor rebel, un amor infinit.

Ressenya literària:

La Tessa és una noia de divuit anys que comença els seus estudis en filologia anglesa a la WCU (Washington Central University). És una noia tranquil·la, organitzada, pragmàtica i responsable. Ella està acostumada a viure amb la seva mare, qui li exigeix massa per ser la noia perfecta. Sempre ha tret bones notes i el seu comportament és excel·lent; a més, porta sortint des que té memòria amb un noi, en Noah, que és exactament igual a ella. Quan Tessa arriba a la universitat s'adona que tot no és com el món en el qual solia viure.

Coneix a en Hardin, i la Tessa acaba deixant el seu xicot per culpa de la forta atracció que sent cap a ell. La història es va desenvolupant així, amb baralles i reconciliacions que els duen als extrems dels seus sentiments. El llibre acaba quan la Tessa, que era verge abans de conèixer a en Hardin, descobreix que ell havia fet una aposta amb el seu grupet d'amics per veure quant trigava en "treure-li" la virginitat.

6.1.2. . Sobre l'escriptora i el llibre

Anna Todd és una escriptora primerenca nascuda a Ohio, Estats Units, el 20 de març de 1989. Es va casar amb el seu marit després de graduar-se, i des de llavors ha tingut múltiples treballs mentre es dedicava a l'escriptura com a hobby. Va començar a escriure *After* l'any 2013, a la plataforma de lectura i escriptura en línia *Wattpad*, sota el pseudònim *Imaginator1D*. Todd era gran fan de la *boyband* One Direction, el que junt amb la seva afició per les novel·les romàntiques, va dur-la a crear un *fanfic* (terme que significa literalment "ficció de fans"), on el protagonista masculí, en Hardin Scott, està basat en en Harry Styles, un dels components de la banda.

Només a Wattpad, el llibre d'*After* té 473 milions de visites i gairebé 7 milions de "m'agrada". Va ser portat al paper a la tardor del 2014, amb l'editorial americana *Simon & Schuster's Gallery Books*, i no va trigar a fer-se lloc a la llista de *bestsellers* dels anys posteriors. Aquí a Espanya va ser publicat el mateix any, per l'editorial Planeta, i des de llavors ha sigut un dels llibres més venuts en l'àmbit juvenil, entrant en la llista de llibres més venuts entre tot el 2014 fins a març de 2015 amb més de 40.000 còpies.

En conclusió, és un llibre que ha arribat molt als joves i que ha marcat a tota una generació. No només el primer, sinó tota la tetralogia (*Aquí comença tot* (2014), *En mil bocins* (2014), *Ànimes perdudes* (2015), i *Amor infinit* (2016)) han causat un fort impacte conegut com el "fenomen After".

6.1.3. Anàlisi

Introducció a l'anàlisi

Els dies 14 i 15 de gener de l'any 2015, l'Anna Todd va venir a Espanya per presentar la seva tetralogia. L'esdeveniment es va realitzar a la Casa del Libro de Gran Via, a Madrid, i mentre les fans esperaven el seu torn a la cua, els hi

van fer la pregunta de què era After per a elles⁸. Totes van contestar que per elles havien sigut un llibre que les havia ajudat, influït, ensenyat moltes coses, i sobretot, que les havia fet desitjar un Hardin Scott a la seva vida. És a dir, aquestes noies consideraven que el model de relació que presenta After és romàntic, bonic i adequat.

Segons l'associació *online* Mujeres-igualdad⁹, aquí a Espanya, només l'any 2015, les menors de 18 anys van sol·licitar prop de 900 ordres de protecció. El que és més, en el tercer trimestre de l'any 2016, les dones víctimes de violència masclista van ser 36.079, de les quals el 2% eres menors d'edat. Aquestes dades revelen que cada cop i amb major freqüència, el maltractament està present entre els adolescents.

Amb aquest anàlisi es pretén estudiar si els joves normalitzen les relacions tòxiques i abusives per culpa dels estereotips presents en els llibres juvenils. L'anàlisi es dividirà en diferents apartats segons el diferent tipus de violència exercida.

1. Violència psicològica i control

Exemple 1: invasió a la intimitat

— Que jo... —començo, però llavors miro en Hardin—. *M'has tocat el mòbil, oi? M'has esborrat els missatges!* —hi crido.

El meu cap em diu que contesti en Noah, però el cor està només centrat en en Hardin.

— *Si... és cert* —reconeix.

Això és un bon exemple d'invasió a la intimitat i de control del telèfon mòbil. Veiem representada una de les consignes del mite romàntic que diu que no s'han de tenir secrets per a la parella. A més a més, s'exerceix violència del control.

⁸ Vídeo disponible a la plataforma Youtube (<https://www.youtube.com/watch?v=YTLpnknuLp0>)

⁹ Informació extreta de la pàgina oficial de l'associació MujeresIgualdad (<http://www.mujeresenigualdad.com/>)

Blanca Hernández Oliver, ho expressa així: “Según las directrices de Naciones Unidas se entiende por violencia de control el comportamiento consistente, por ejemplo, en no permitir que la pareja estudie, controlar sus horarios, impedir que vea a sus amistades o a su familia y decirle las cosas que puede o no puede hacer. Pues bien, el 38% de las mujeres de 16 a 24 años residentes en España que han tenido pareja han sufrido este tipo de violencia y, en las chicas de entre 16 y 17 años, el porcentaje aumenta en un 42,6% (la media es del 26,4%)” (15 de març, 2018).” (Hernández Oliver B. 2018).

Exemple 2: gelosia i control sobre l'entorn de la dona

— Ei, ets tu una altra vegada —diu el noi del vestit blau marí quan caminem pel passadís.

— I ets tu una altra vegada.—Somric.

Mira en Hardin, que es presenta ell mateix.

— Encantat, em dic Trevor i treballo a finances. —Ens saluda amb la mà i diu

—: Ja ens veurem. —S'allunya.

Quan entrem al despatx, en Hardin **m'agafa el canell** i em gira perquè el miri.

— **Es pot saber de què anava això?** —pregunta rabiós.

Que és broma? Miro el meu canell a la seva mà i veig que no. **No em fa mal, però no em puc moure.**

— Que?

— Aquest tio!

— Que passa? L'he conegut aquest matí a l'ascensor. —Aparto el canell.

— **No semblava que us acabéssiu de conèixer; estàveu flirtejant davant meu.**

En aquesta escena s'està produïnt un episodi de gelosia per part d'en Hardin. Aquesta gelosia neix de la inseguritat d'en Hardin, que per por de perdre a la Tessa, es comporta de manera possessiva, i remarca l'estereotip negatiu de que és l'home el que ha de tenir el control sobre la dona en la parella.

Exemple 3: amenaça verbal

— No t'enrotllis, Hardin. Que et conec. Busca una altra noia per lligar; n'hi ha a cabassos. No és la mena de noia amb qui hauries de fer això; té xicot i no sap com portar aquesta situació. [...]

— Entesos. No m'hi acostaré més. Però no la tornis a portar a cap festa a casa meva —etziba, i sento que se'n va trepitjant fort. Mentre baixa pel passadís, la seva veu retorna, també a crits —. Ho dic seriosament, no la vull tornar a veure mai més. *Si la torno a veure, la destruiré.*

Hé Hernández ho diu així: “La violencia psicológica emocional – insultar, intimidar, menospreciar, humillar delante de otras personas, asustar o intimidar o amenazar verbalmente con hacerle daño a la mujer o a alguien que es importante para ella – la han sufrido un 25% de mujeres de entre 16 y 24 años y el 19,7% de las chicas entre 16 y 17 años (frente al 22,8% de la media poblacional general)”. (Hernandez B. 2018)

En aquesta escena s'està normalitzant una amenaça. Com que en Hardin és un noi amb aquest tipus de comportaments, sembla que aquest comentari no tingui importància, quan, en realitat, és una autèntica amenaça verbal que pot comportar conseqüències molt perilloses.

Exemple 4: possessió

— *Vull ser l'única persona a la qual estimis; així seràs meva.*

Com és que *abans era un imbècil* i ara em diu *aquestes coses tan boniques?* Deixant de banda el subtil to possessiu de la seva veu, *les seves paraules són molt dolces i sorprenentment humils*, venint d'ell.

En aquesta escena es torna a normalitzar el que s'ha explicat en l'exemple anterior, i torna a mostrar l'amor com una possessió. Transmet la consigna del mite de l'amor romàntic del fet que quan estimes a algú, passes a ser únicament d'aquesta persona de manera incondicional i exclusiva.

Exemple 5: humiliació

— *Es pot saber on t'havies ficat?* —*crido quan entro a l'habitació.*

En Hardin s'ha tret la camisa i s'està descordant els pantalons.

— *Jo també m'alegro de veure't* —*diu amb veu pastosa.*

— *Estàs borratxo?* —*Estic atònita.*

— *Potser sí* —*respon, i tira els pantalons per terra.*

Bufo, els recullo i els hi tiro.

— Per alguna cosa tenim un cove. —El miro indignada i ell es riu.

Riu. Es riu de mi.

— Tens moltes penques, Hardin! No tornes en tota la nit ni en tot el dia, ni tan sols em truques i llavors et presentes borratxo i et burles de mi? —crido. [...]

— Ara no vull parlar. Estàs exagerant; vine amb mi i deixa que et faci feliç.

Això és un exemple de maltractament psicològic, ja que l'ha preocupat de manera conscient durant tot el dia, per després fer-la quedar a ella com una exagerada i una controladora, és a dir, per fer-la sentir malament per com s'ha sentit i així aconseguir que la culpable sigui ella en lloc d'ell. Aquesta és una tècnica que utilitzen molt els maltractadors per rebaixar la seva culpa i manipular a la seva parella emocionalment. A més a més, sorgeix un altre estereotip del món de les relacions amoroses entre home i dona: "L'home garantia de felicitat per a la dona".

Exemple 6: insults

Una altra situació que es dona molt en aquest llibre és la d'en Hardin insultat a la Tessa quan s'enfada per qualsevol motiu (encara que no hi tingui res a veure, ell ho paga amb ella):

— Que patètica que ets! Què no veus que no t'hi vull, aquí? No vull que em facis costat. Perquè m'hagi embolicat amb tu no vol dir que vulgui tenir res a veure amb tu. Però tu deixes el teu nòvio tan maco, el que sí que suporta ser al teu costat, per venir a mirar d'«ajudar-me». Això, Theresa, és la definició de patètic. —diu, acompanyant-ho de cometes gestuals.

La seva veu desprèn verí, tal com m'esperava, però ignoro el dolor que sento en el pit i el miro.

Clar exemple de violència psicològica exercida per en Hardin. A continuació normalitza i justifica aquesta escena amb la següent frase:

— *El que vull dir és que perquè ens barallem no vol dir que no hàgim d'estar junts. Tothom es baralla. —Somriu—. Nosaltres més que la majoria. Tu i jo som persones diferents i per això haurem d'esbrinar com hem de tractar-nos l'un a l'altre. Amb el temps serà més fàcil —assegura.*

Es normalitza el maltractament verbal, ja que l'autora ens mostra el fet de que poden barallar-se i insultar-se sense que sigui res dolent, perquè ells són així i s'estimen. Es transmet la consigna del mite de l'amor romàntic que defensa que l'amor tot ho pot; no importa tot el que la teva parella et digui, o el mal que et faci, que com que t'estima és raó suficient per perdonar-lo.

Segons la *Macroenquesta de violència contra la dona* (2015), realitzada pel Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, a càrrec de Verònica de Miguel Luken, el 21,1% de les dones de 16-24 anys han tingut en alguna ocasió una parella amb la qual han patit violència psicològica de control d'alguna parella o exparella en els últims 12 mesos, respecte al 8,4% de les dones de més de 25 anys.

2. Violència econòmica

Exemple 1: control sobre l'entorn econòmic de la dona

— *Per si no te'n recordes, el que paga les factures sóc jo, o sigui que si algú se n'ha d'anar, ets tu —diu amb una mirada inexpressiva.*

[...] —. *He estat tot el dia patint; almenys podries haver trucat. M'ho he passat fatal mentre tu bevies i vés a saber que feies. M'espatllaràs les pràctiques i no hi ha dret.*

— *Les pràctiques? Vols dir les que et va aconseguir el meu pare —diu amb la seva veu fangosa.*

3. Violència física

Exemple 1: intimidació física

Però m'interrompen els seus llavis contra els meus. L'empenyo pel pit per apartar-lo, però no es belluga. Tota jo li vol tornar el petó, però em domino.

Sento la seva llengua intentant obrir-se camí entre els meus llavis i els seus braços forts que em tenen ben agafada, atraient-me malgrat els meus esforços.

No cal que m'hi escarrassi, és més fort que jo.

— Un peto, Tessa —diu, contra els meus llavis.

Brando el cap i gruny de frustració.

— Si us plau, només un petó. Et necessito.

Les seves paraules són el detonant. Aquell borratxo, indecent i mala persona acaba de dir que em necessita, i això sona a poesia a les meves orelles.

S'està normalitzant el forçament físic entre la parella. Perpetua els estereotips de que les dones serveixen per complaure els homes, i el de que per amor "verdader", una dona ha d'entregar-se als desitjos de l'home sense importar quins siguin.

Exemple 2: intimidació física

Fa un pas cap a mi i m'agafa els canells alhora que m'empeny contra la paret.

Té la cara a pocs centímetres de la meua, i de sobte m'adono que respiro amb massa força. Li vull cridar que em deixi anar, que em deixi, i exigir-li que em torni els apunts. El vull bufetejar, fer-lo marxar. Però no puc. Estic paralyzada contra la paret i captivada pels seus ulls verds que perforen els meus.

6.2 Sèrie Insaciable

6.2.1. Ressenya

Patty Bladell (Debby Ryan) és una jove que s'ha passat tota la seva adolescència com la noia grossa de l'institut. Després d'anys d'assetjament escolar i solitud, es baralla amb un indigent que la deixa amb la mandíbula trencada, el que fa que hagi de basar la seva dieta únicament en líquids. Després de tres mesos, i a causa de la dieta, ha aconseguit aprimar-se, i ara és "maca". Li toca enfrontar-se a nous problemes que abans no coneixia, des de l'enveja de les altres noies, fins a la incapacitat de gestionar els seus sentiments davant tants afalacs per part dels nois. Ara no només és maca, com mana la societat, sinó també popular i desitjada. A més, la seva trobada amb

l'advocat Bob Armstrong (Dallas Roberts) la introdueix en un nou món: els concursos de bellesa, els quals ella es proposa guanyar com a colofó al seu nou canvi de vida.

6.2.2. Sobre la sèrie

Insaciable és una comèdia juvenil estrenada l'any 2018 des de la plataforma d'entreteniment Netflix. Els gèneres en els quals es mou la sèrie són la comèdia, el drama, l'adolescència, l'assetjament escolar i la venjança. Té una duració de 12 capítols de 45 minuts cadascun (aproximadament). La seva creadora i guionista principal és l'estatunidenca Lauren Gussis.

6.2.3. La polèmica de Insaciable i les crítiques posteriors

Imatges de l'abans i el després de la protagonista

La sèrie des del principi ja va crear polèmica, i és que el tràiler del xou presenta a Patty Bladell, una noia grossa que aprima de sobte després d'un accident en una baralla, la qual cosa la fa començar a ser popular i a participar en concursos de bellesa. Solament amb el tràiler ja semblava el típic clixé on la noia s'aprima i aconsegueix tot allò que vol amb el seu "nou" cos.

Es va crear una forta discussió que va portar a més de 230.000 persones a signar una petició¹⁰ a la pàgina Change.org durant el mes de juliol per detenir la seva estrena, al·legant el perjudicial dels seus missatges per a una audiència jove.

Un cop es va estrenar, va tornar a crear aquesta gran polèmica on semblaven haver-hi dos únics bàndols: els que la defensaven perquè al cap i a la fi només era humor negre, i els que pensaven que seria molt perjudicial per als valors que representava. Les crítiques per part dels mitjans de comunicació estatunidencs, tot i que hi ha alguna positiva (com la de la Brian Lowry, de la

¹⁰ <https://www.change.org/p/cancel-the-body-shaming-series-insatiable-produced-by-netflix>

CNN, que descriu la sèrie com una petita joia), han sigut majoritàriament negatives:

- *"After watching all 12 episodes (...), I can safely and confidently report that the show is much weirder than advertised — and, in many instances, much worse"* (Caroline Framke: Variety, 8 d'agost de 2018). Traducció: "Després de veure els 12 capítols (...), puc dir de manera segura que la sèrie és molt més rara del que ens havien avisat — i, de moltes maneres, molt pitjor."
- *"The "good" news for Insatiable (...) is that fat-shaming is only one of its many problems"* (Tim Goodman: The Hollywood Reporter, 8 d'agost de 2018). Traducció: "La "bona" notícia per Insaciable (...) és que la gordofòbia és només un de tots els seus problemes."

6.2.4. La intenció real de l'autora

Per entendre les intencions de *Insaciable*, s'ha d'entendre a la seva creadora. Ella planteja la sèrie des d'un punt de vista humorístic, ja que va patir assetjament escolar durant la seva adolescència pel seu sobrepès, el que la va portar a patir trastorns alimentaris, tal i com va explicar en una publicació realitzada a Twitter el dia 20 de juliol del 2018¹¹.

Gussis vol demostrar amb aquesta trama que, lluny de les seves creences de quan era més jove, estar prim no et transforma en una persona bona i feliç. Adonar-se d'aquest fet li va fer desitjar venjar-se de tots aquells que l'havien fet patir i que ara apreciaven el seu cos per estar més prima, que és al cap i a la fi l'objectiu que persegueix la protagonista durant tota la sèrie.

Les intencions de l'autora eren bones, ja que volia mostrar la història d'una adolescent perduda en els seus sentiments i desitjos des de l'humor negre. De fet, en el fons no és una burla (directa) cap a la gent amb sobrepès, sinó més aviat és una burla cap al culte de la bellesa superficial (o això és el que tracta de representar la Lauren Gussis). Es va plantejar *Insaciable* com una sàtira de la societat que idolatra el cos prim de les dones, el que faria de la sèrie una molt bona crítica a la societat actual i a la seva obsessió pels canons de

¹¹ Publicació realitzada per l'autora a la xarxa social Twitter: <https://twitter.com/gussislauren/status/1020459928887017474?lang=es>

bellesa. El problema és que els missatges que la creadora tracta de donar no són clars per culpa de la superficialitat de la sèrie.

6.2.5. Anàlisi dels estereotips de la sèrie

A la sèrie trobem dos grans estereotips principals que és mantenen, i que són provocats per l'autora de manera involuntària.

Una dona que segueix el cànon de bellesa serà més acceptada per la societat que una que no

Aquest estereotip afecta en molts nivells a moltes dones. El cànon de bellesa actual occidental dicta que una dona ha de ser prima, blanca, amb la cara simètrica, sense imperfeccions ni pèls, i amb pits grans per ser atractiva i desitjable pels homes. Les dones que se surten d'aquest cànon, com per exemple les dones grasses, amb pits petits, amb malucs amples, amb una tonalitat de pell diferent, amb imperfeccions (com estries, varius, cicatrius, pel corporal o acne), les transsexuals, etc., possiblement seran rebutjades o ignorades per la societat.

A *Insaciable* ho podem veure clarament amb el cas de la Patty Bladell. Era una noia desgraciada i trista a qui assetjaven a l'escola per estar grassa, els nois la rebutjaven i les noies se'n reien, només es fixaven en ella per riure-se'n. Quan es va aprimar tothom va començar a tractar-la bé, els nois li demanaven de sortir i les noies s'interessaven per ser la seva amiga.

Tot i que la sèrie intenta demostrar que aprimant-se no s'aconsegueix la felicitat, continua perpetuant l'estereotip que una noia prima sempre serà més desitjable que no pas una grassa.

Un home amb comportaments femenins no és heterosexual

El context heteronormatiu dicta que els homes han de ser virils, forts, dominants, agressius, no poden tenir gestos de debilitat o d'afecte cap a altres homes, els hi han d'agradar els esports, les ciències, i que han de ser valents. Un home que no segueixi aquest model establert, i que per contra tingui

comportaments més associats al gènere femení, és a dir, que sigui tendre, dolç o li agradi la moda en lloc del futbol, se li atribuirà directament l'etiqueta d'homosexual.

En Bob Armstrong, que és el coach de la Patty en els concursos de bellesa, presenta una masculinitat molt atípica amb característiques molt femenines. Així i tot, ell està feliçment casat amb una dona, però el seu pare insisteix en el fet que en realitat és gay pel seu comportament. Al final de la sèrie en Bob resulta descobrir que és bisexual, el que és bo perquè des de la sèrie es dona visibilitat a la bisexualitat, però es carreguen la idea que un home pot ser tendre i femení, i igualment ser heterosexual.

6.3. Anàlisi de cançons

6.3.1. Cançó 1: *4 babys* de Maluma

6.3.1.1. Informació general

Juan Luis Londoño Arias (Medellín, 28 de gener de 1994), també conegut com a Maluma, és un cantant i compositor colombià de pop i trap. La cançó *4 babys* va ser publicada el 14 d'octubre de l'any 2016. A *Youtube* té 855.299.086 visualitzacions, 2'8 milions *likes*, 692 mil *dislikes* i més de 320 mil comentaris.

Aquesta cançó ha causat una forta controvèrsia a causa de les seves lletres altament masclistes. Segons apunta la columna online de *tele13*, Yolanda Domínguez, una reconeguda activista feminista, descriu la cançó tal que així: "Uno de sus últimos trabajos, Cuatro Babys, es toda una apología de violencia hacia las mujeres, que las describe como meros cuerpos intercambiables y disponibles al servicio del deseo sexual ilimitado, irrefrenable e incontrolable de los varones".

6.3.1.2. Anàlisi del videoclip

Imatge 1: Una de les primeres escenes que veiem és la de cinc dones molt boniques, altes, blanques i

primes. Segueixen a la perfecció el model del cànon de bellesa que la societat ha establert per les dones.

Imatge 2: Tot i que no té res a veure amb la lletra de la cançó, apareix una escena d'una dona, vestida d'una manera molt sexualitzada i amb cadenes al voltant del coll (el que pot significar propietat de l'home sobre ella), servint el menjar a un dels autors. Amb aquesta imatge veiem com es perpetua l'estereotip de que les dones estan per a servir els homes.

6.3.1.3. Anàlisi de la lletra

*Estoy enamorado de 4 babys, siempre me dan lo que quiero
Chingan cuando yo les digo, ninguna me pone pero
Dos son casadas, hay una soltera
La otra medio psycho y si no la llamo se desespera
(0:32 - 0:42)*

Ja en la primera estrofa de la cançó podem veure un clar exemple de cosificació, ja que les dones són descrites com a mers cossos sense valor, intercanviables i absolutament disponibles al servei del desig sexual il·limitat dels homes.

*Tú eres mi mujer oficial, me tiene enamorado ese culote con ese pelo rubio.
Pero tengo otra pelinegra que siempre quiere chingar (...)
La pelirroja chichando es la más que se moja (...)
Tengo una chiquitita nalgona con el pelo corto (...)
(1:36 - 1:57)*

En aquesta estrofa està cosificant sexualment a les dones, ja que les valora únicament per les seves capacitats sexuals, remarcant el fet que només les vol per tenir sexe.

Todas me los hacen bien

Todas quieren chingarme encima de billetes de cien

(2:40 - 2:46)

Aquí no només les està tractant com a objectes sexuals, sinó que també està perpetuant l'estereotip que les dones estan amb els homes únicament pels diners, i que com més diners tingui, més atractiu serà per a elles.

6.3.2. Cançó 2: *Lollypop* de Kidkeo

6.3.2.1. Informació general

Padua Keoma Salas Sanchez, més conegut com a Kidd Keo, és un cantant de trap espanyol, que va néixer el 27 de setembre de l'any 1995, en Alacant. Les seves cançons barregen tant el castellà com l'anglès.

La cançó *Lollypop* va ser estrenada el dia 25 de desembre de l'any 2017. A *Youtube*, des de llavors, el vídeo recull 31.170.534 visualitzacions, 336 mil *likes*, 55 mil *dislikes* i més de 26.000 comentaris. A la plataforma musical *Spotify* compta amb 14.601.724 reproduccions.

Aquesta cançó ha causat una forta controvèrsia entre diversos col·lectius pel contingut masclista de les seves lletres, en el qual es cosifica i es desvalora a la dona amb insults com *puta*, *perra* o *guarra*.

6.3.2.2. Anàlisi del videoclip

Imatge 1: podem veure aquesta escena que es repeteix durant tot el vídeo, en la qual el cantant està envoltat per les noies mentre ballen. És un clar exemple de cosificació de la dona.

Imatge 2: veiem com l'home tira bitllets al cul de la noia, com simbolitzant que l'està pagant per moure's així, o que l'està recompensant per fer el que ell vol.

Això perpetua l'estereotip del fet que les dones només ens interessa un home si té diners.

6.3.2.3. Anàlisi de la lletra

Clap it up, bend over bitch (suck that ass)
Suck it, lollypop lick (chúpalo puta)
Put on work, I don't pay shit (I don't pay)
Culo' arriba, 'coz I amma make a hit (twerk that shit)
Préndelo, bótalo, puta (smoke that)
Mira como el Keo lo disfruta (de a cuatro)
Ponte a cuatro, bájalo y chupa (boom)
No en la boca, dámelo en la nuca (guarra)
Yo sí tengo cuatro baby
(0:11 - 0:41)

La cançó comença amb una sèrie d'ordres que l'autor li dona a la dona, seguides de diversos insults que s'acostumen a utilitzar per a desvalorar a una dona per la seva vida sexual. Podem veure un clar exemple de cosificació i menyspreu, ja que tot i que ell vol que ella compleixi les seves ordres sexuals, ella és una *puta* o una *guarra* per fer-ho.

Préndelo, bótalo, puta (bounce it)
Mira como el Keo lo disfruta (mírame zorra)
Ponte a cuatro, bájalo y chupa (perra)
(1:23 - 1:32)

La cançó és bàsicament tota l'estona el mateix, només que va canviant d'insults i d'idioma (va passant de l'anglès al castellà). En aquesta estrofa en particular veiem com l'autor li dona unes ordres a la dona (*Préndelo, bótalo, puta (bounce it)*) i a continuació diu *Mira como el Keo lo disfruta (mírame zorra)*, com si donés valor únicament al que ell està sentint. Tornem a la cosificació i a l'estereotip que si una dona gaudeix de la seva sexualitat és una *puta*, una *zorra* o una *perra*.

6.3.3. Cançó 3: *Blurred lines* de Pharrell Williams

6.3.3.1. Informació general

Robin Charles Thicke és un cantant estatunidenc, nascut el 10 de març de l'any 1977, a Los Angeles, Califòrnia. Thicke va estrenar *Blurred Lines* el 26 de març de l'any 2013, en col·laboració de T.I. i Pharell. El vídeo a *Youtube* compta amb 549.408.093 visualitzacions, 2,2 milions de *likes*, 262 mil de *dislikes* i gairebé 200 mil comentaris. A la plataforma musical *Spotify* té més de 426.467.466 reproduccions.

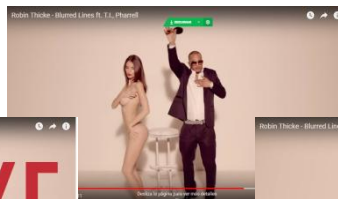
6.3.3.2. Anàlisi del videoclip

Imatge 1: Aquesta escena es repeteix molt durant tot el videoclip. Tots els homes que apareixen en ell estiren de la cua a aquesta noia per fer-la apropar a ells. Ho fan com si es tractés d'un animal que poden manipular.

La tracten com una possessió.

Imatges 2, 3, 4 i 5: Les següents imatges només són un exemple de la sexualització cap a aquesta noia durant tot el videoclip. Sense cap necessitat ni sentit, la posen semi despullada a ballar amb els homes, fins i tot quan la cançó no tracta exactament d'això. S'utilitza el cos de la dona de manera hipersexualitzada per cridar l'atenció dels espectadors.

6.3.3.3. Anàlisi de la lletra

OK now he was close, tried to domesticate you
But you're an animal, baby, it's in your nature
Just let me liberate you

(0:37 - 0:45)

Bàsicament el que diu aquí és que aquell altre home quasi va aconseguir domesticar-la, però que ella és un animal, que està a la seva naturalesa, i que el deixi alliberar-la. Això, més que un cas de cosificació, és més aviat un cas d'animalització, en el qual s'entén a les dones com animals salvatges que necessiten que els homes ens dominin per ser felices.

And that's why I'm gon' take a good girl

I know you want it (x3)

You're a good girl

(1:00 - 1:09)

Durant tota la cançó repeteix la frase "Ets una bona noia". Com ja hem vist prèviament, per a ell, ella és un animal salvatge, i sembla que li digui això com qui li diu a un gos que és bo. Aquí veiem la idea que les dones són éssers inferiors als homes, i per això mereixen ser tractades com a animals.

Shake around, get down, get up

Do it like it hurt, like it hurt

What? You don't like work?

(3:00 - 3:13)

En la primera frase li està donant ordres aleatòries (balla al meu voltant, baixa, puja) per comprovar la seva obediència, tal com es fa amb els gossos quan es volen domesticar. A la següent li està dient que si li agrada el mal que fa, cosa que és preocupant perquè, si li està fent mal, per què continua? I per últim, a l'última frase li diu "Què? No t'agrada treballar" com si hagués de treballar-s'ho per guanyar-se'l i no ho estigués fent, com si no estigués esforçant-se. De nou, s'està cosificant i animalitzant a la noia.

7. Entrevista

7.1. Definició i avantatges i inconvenients

L'entrevista és un mètode molt utilitzat en àmbits com el periodisme i la sociologia, i és una eina fonamental per a la recerca d'informació de manera directa. Segons Fabregues et Al., l'entrevista es pot definir com: "la entrevista ,en el marco de la investigación social, consiste en un intercambio oral entre dos o más personas con el propósito de alcanzar una mayor comprensión del objeto de estudio" (Fabregues S. et Al. 2016: 101).

Raquel Huete Nieves, professora a la Universitat d'Alicante, ho defineix d'una manera més simplificada, dient que l'entrevista és l'obtenció de la informació per mitjà d'una conversació professional a un número relativament petit d'informants (extret de l'arxiu digital "Técnicas básicas de investigación social", p. 7).

L'entrevista es divideix en diferents categories segons la seva estructura, el moment que és realitzada, el nombre d'entrevistats, l'extensió de l'objecte d'estudi i la profunditat (Técnicas de investigación social y educativa, 2016:105). Cada apartat presenta els seus propis avantatges i inconvenients (a part dels generals ja esmentats anteriorment).

Per aquest treball de recerca es durà a terme una entrevista semiestructurada, individual, focalitzada i en profunditat, per assegurar l'obtenció d'una informació específica, ampla i personal.

Com qualsevol mètode d'investigació, l'entrevista presenta aquests avantatges i desavantatges (Fabregues S. et al. 2016) :

Avantatges	Inconvenients
• Obtenció d'una informació àmplia i detallada.	• Gran quantitat de temps necessària (tant pel seu desenvolupament com

• La flexibilitat (ja que es poden aclarir respostes). • Transmissió d'una informació no superficial.	- pel tractament posterior de les dades). • Obtenció d'una informació completament subjectiva.
--	---

7.2 Perfil dels entrevistats

Per assegurar una recollida d'informació variada, s'han realitzat tres entrevistes a diferents professionals en el que respecta els joves i les desigualtats de gènere.

Primera entrevistada: Educadora social dels Serveis Socials municipals

Va realitzar una diplomatura en educació social i fa 18 anys treballa en el mateix sector. Forma part de l'equip de Serveis socials encarregat de tenir cura de la infància i la família. El seu treball consisteix a recepcionar els casos de situacions de risc dels menors que els arriben a través dels col·legis, la policia, l'hospital, àrees bàsiques o qualsevol altre lloc en relació amb la família. Realitzen una recopilació de dades, estableixen un pla de treball, i posteriorment un seguiment, tant amb els joves com amb els pares.

Segon entrevistat: Educador d'una Unitat d'Escolarització Compartida

Va fer una diplomatura de treball social, després pedagogia i actualment està fent psicopedagogia. Té més de 20 anys d'experiència en el seu camp. El seu treball consisteix a tutelar diferents alumnes des de l'organització UEC (Unitats d'Escolarització Compartides). A part d'això, dona classes d'instrumentals, socials i català, i a més a més dona suport al taller d'informàtica.

Tercera entrevistada: Psicòloga especialista en violència de gènere

Es va formar en psicologia sanitària, va realitzar el màster en teràpia psicoanalítica, i té experiència en l'àmbit de la violència de gènere. A més a

més, ha realitzat cursos sobre el tema i té diverses formacions. Té 16 anys d'experiència en el seu camp.

El seu treball consisteix a donar atenció psicològica a dones que han patit violència de gènere. La dona en qüestió primer es visita amb la treballadora social, és la tècnica d'atenció social. Aquesta persona fa una valoració del risc del cas, i si considera que necessita assessorament psicològic doncs se l'envien.

7.3. Anàlisi de resultats

El guió de preguntes i les transcripcions de les entrevistes es troben a l'annex d'aquest treball.

En la primera pregunta trobem una forta coincidència entre els entrevistats, ja que els tres afirmen que l'educació impartida a casa és fonamental a l'hora del desenvolupament dels valors, però que també influeixen altres factors externs, com l'escola, la televisió o el lleure, entre d'altres, en els quals encara existeix masclisme. Els tres afirmen que els mitjans de comunicació tenen influència en l'educació.

La primera entrevistada apunta que les influències que reben els joves depenen del seu entorn i de la seva capacitat crítica, el que significa que el desenvolupament del comportament de l'individu dependrà del context on se socialitzi. Els altres dos entrevistats coincideixen en el fet que les influències (sense fer una distinció de circumstàncies) sí que són masclistes, i que els models que veuen els joves s'haurien de canviar per assegurar una bona educació lliure d'estereotips.

A la pregunta de quin paper tenen els mitjans de comunicació en les relacions entre els joves i la violència entre ells, tots tres estan d'acord amb que aquests primers tenen un paper molt important, ja que, com va respondre la tercera entrevistada: "és un paper molt important de reproducció i normalització de coses que no haurien de ser normalitzades, d'aquestes desigualtats que hi ha

entre homes i dones." (Annex: Entrevista 3, p. 25). A la de si consideren que existeix masclisme als medis d'oci i entreteniment juvenil, afirmen que encara estan plens d'estereotips de gènere que els joves assumeixen, el que és una evidència a favor.

En les sèries i les pel·lícules, tot i que encara es perpetuen estereotips masclistes, la tercera entrevistada va suggerir que tot i això, ara es plantejaven altres sexualitats i tipus de relacions, i que això és un fet positiu.

Quan se'ls va preguntar si creien que la música condiciona al desenvolupament dels valors, van coincidir que sí. "Són unes idees que et van ressonant, es normalitza aquest masclisme", apunta el segon entrevistat (Annex: Entrevista 2, p. 18).

Cap d'ells pensa que s'hauria de ser permissiu amb aquests mitjans que transmeten valors, masclistes, però no creuen que la prohibició sigui la solució. Proposen la conscienciació prèvia dels joves i la possibilitat de sanció.

Pel que fa a les relacions que construeixen els joves, coincideixen que molts cops són d'amor-odi per culpa dels ideals establerts per la cultura. També atribueixen aquesta toxicitat a la presència latent de les xarxes socials, que marca una diferència entre les relacions actuals i les de 20 anys enrere.

Els tres estan d'acord en el fet que si un jove ja presenta actituds masclistes envers a la dona durant la seva adolescència, les continuarà presentant a no ser que siguin frenades. En relació amb aquesta resposta, se'ls hi va realitzar també la pregunta de què creien que provoca la taxa elevada de violència de gènere entre els adults, i va haver-hi diverses opinions. La primera entrevistada que era per causa de l'educació, el segon, en canvi, apuntava que l'atur era un motiu de pes que influïa, i la tercera explicava que era el propi masclisme, "la falta d'intenció a l'hora de renunciar als privilegis." (Annex: Entrevista 3, p. 28).

Una enquesta realitzada pel Centre Reina Sofia va proporcionar certes dades sobre la visió que tenen els joves (d'entre 15 i 29 anys) sobre la violència de

gènere. Entre elles es veia que gairebé el 25% dels enquestats creien que la violència és un tema polititzat i exagerat, i que és una conducta normal. Els entrevistats van atribuir aquesta visió a la ignorància i la manipulació per part dels mitjans de comunicació.

En referència a perquè els joves denunciïn poc la violència de gènere que pateixen, dos van coincidir en el fet que en normalitzar certes actituds deixen de ser conscients d'elles i del mal que els fan, mentre que la tercera apuntava que no estava del tot d'acord, ja que els joves d'ara confien més en la llei i interposarien més denúncies si no fos per la vergonya que senten.

Se'ls va preguntar sobre si pensaven que s'estaven aplicant les mesures adients per perquè els joves creixessin amb una educació lluny d'estereotips, al que la primera i el segon entrevistat van respondre que no, i la tercera, en contra, va respondre que sí, però que el problema era tan gros que era difícil de contrarestar.

I per finalitzar, a la darrera pregunta, si tinguessin la possibilitat de criar a un infant, intentarien que tingués una bona educació, contrarestar les influències negatives, i sobretot, deixar-lo ser i donar-li suport perquè fos qui volgués lluny dels rols de gènere i els estereotips masclistes.

8. Enquesta

8.1. Definició i avantatges i inconvenients

Els professors universitaris Pedro López-Roldán i Sandra Fachelli (2015), defineixen l'enquesta així: "técnica de recogida de datos a través de la interrogación de los sujetos con la finalidad de obtener de manera sistemática medidas sobre conceptos que derivan de una problemática previamente construida." (López-Roldán i Fachelli S. 2015:8).

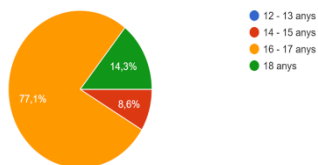
Identifiquem tres tipus diferents d'enquestes segons el seu mètode d'administració: personals (cara a cara), per correu o web, o telefòniques.

Per aquesta recerca es durà a terme una enquesta per via web, que segons López-Roldán i Fachelli (2015), tenen els següents avantatges i inconvenients respecte les altres:

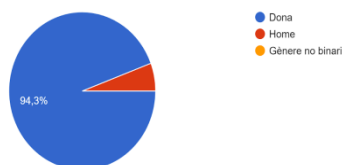
Avantatges	Inconvenients
• Permet que arribi a tothom. • Evita la influència causada per l'entrevistador. • Garanteix l'anonimat de les respostes. • En limitar les respostes, permet una obtenció d'informació molt més fàcil.	• Poc control de resposta. • Simplicitat de les preguntes i les respostes. • És lenta de contestar.

(López-Roldán P. i Fachelli S. 2015:15)

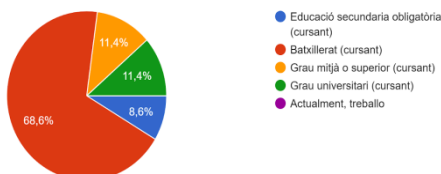
8.2 Perfil dels enquestats

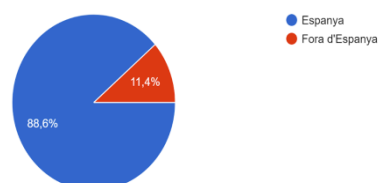
L'enquesta es va realitzar a una mostra de 35 persones, amb una edat d'entre 12 i 18 anys, de les quals el 77'7% de les enquestades tenia entre 16 i 17 anys, el 14'3% 18 anys i el 8'6% de 14 a 15 anys.

La major part de les persones enquestades eren dones (amb un 94'3%), només el 5'7% eren homes. No hi havia cap persona amb un gènere no binari.

El 68'6% està cursant batxillerat, el 11'4% un grau mitjà o superior, un altre 11'4% un grau universitari, i només un 8'6% encara cursen l'ESO.

Gairebé totes les enquestades, amb un 88'6%, van néixer a Espanya, i només un 11'4% fora d'Espanya.

8.3. Anàlisi de resultats

El formulari de l'enquesta es troba a l'annex d'aquest treball.

No s'han aconseguit les dades esperades en els diferents camps d'estudi de l'enquesta (gènere, edat, estudis i procedència), ja que hi van participar majoritàriament dones d'entre 16 i 17 anys. Les altres dades no són suficients per a establir una comparativa real i efectiva entre elles, així que s'utilitzaran les respostes de les 27 noies de 16 i 17 anys per dur a terme l'anàlisi.

En la primera pregunta de l'enquesta es preguntava si els hi va agradar el llibre d'After, hi ha opinions diverses entre les enquestades: algunes afirmen que els hi va agradar perquè el llibre les va enganxar molt, altres que els hi va agradar en el seu moment però ara ja no, i un petit percentatge diu que no els hi va agradar el llibre per culpa de la seva monotonia, repetició d'escenes o valors ja des d'un principi.

A la segona pregunta la majoria d'enquestades neguen voler una relació com la dels dos protagonistes per la seva toxicitat. Però així i tot, en una proporció de 14 a 13, de les enquestades de les diferents afirmen que se sentirien atretes per un noi com en Hardin, perquè "és el típic noi dolent que et fa sentir viva i et torna boja en tots els sentits". L'altra meitat no voldrien tenir una relació amb un noi com en Hardin per la seva manera de ser tan tòxica i malaltissa.

Les següents qüestions es desenvolupaven a partir d'un fragment extret del llibre on en Hardin empresonava a la Theresa contra la paret i l'obligava a besar-lo, recurrent a la manipulació emocional dient-li "et necessito". Gairebé cap d'elles se sentiria còmoda en la mateixa situació; només tres d'elles sí que ho farien. Trobem el mateix percentatge en la següent qüestió, on es planteja si aquesta escena en un altre context podria ser l'inici d'una violació, i la majoria coincideix (excepte de nou tres noies) en el fet que sí, ja que afirmaven que la Tessa en aquell moment no estava còmode ni disposada a fer que passes res i ell encara i això insistia sense fer-li cas.

A la següent qüestió es preguntava si en aquesta l'escena llegida s'estava donant un valor romàntic al forçament físic. Va haver-hi 24 vots a favor, al·legant que es dona una situació de superioritat d'en Hardin en vers a la Tessa i que això es presenta com a una cosa bonica i romàntica, quan no és així. Les que recolzen el no justifiquen el comportament d'en Hardin al·legant que la Tessa també volia i que és una situació de "morbo".

A l'última qüestió sobre el llibre After, on es pregunta si pensen que en aquesta escena es podria arribar a estar normalitzant una situació d'abús sexual, trobem més discrepància en comparació a les respostes de les preguntes anteriors. Les de 16 i 17, tot i que el sí continua sent majoria amb 22 vots, hi ha 5 noies que han votat que no, ja que ella en el fons desitja a en Hardin o, segons l'enquestada número 35: "No penso pas que sigui abús, a la novel·la es pot observar que la Tessa estima a en Hardin", el que demostra que l'estereotip de què per amor s'ha de passar tot, està present.

Les següents preguntes eren un seguit de lletres de diferents cançons, on les enquestades havien de jutjar si eren ofensives per les dones o no. Les 27 enquestades van respondre afirmativament a les tres preguntes, tot i que al 75% d'elles els hi agradava alguna de les cançons .

A la pregunta sobre si s'està normalitzant la gordofòbia en una sèrie on es fomenta l'estereotip que una dona ha d'estar prima per estimar-se, 23 van defensar el sí, i 4 van respondre que no. Se'ls va preguntar si creien que perquè una dona sigui acceptada per la societat cal que tingui un cos normatiu, i dins dels canons de bellesa. A les enquestades només 6 van fer costat al sí, respecte a 22 vots que feien costat al no.

A la darrera pregunta gairebé totes les enquestades van afirmar que hi havia més pressió cap a la dona a l'hora de mantenir-se dins dels canons de bellesa. En general, totes coincidien que era la mateixa pressió social la que obliga a les dones a ser maques i sexys per la vista masculina, que ens condiciona des de petites.

9. Conclusions finals

Abans de realitzar una conclusió definitiva i veure si la hipòtesi es pot confirmar, s'ha de modificar, o ha de ser rebutjada, cal estudiar els diferents resultats de les anàlisis dutes a terme.

En el llibre d'After, després d'una llarga llista d'exemples, veiem una relació plena de comportaments abusius cap a la noia (la Tessa) per part del noi (en Hardin). Es donen diferents tipus de violència: psicològica, de control i física. Aquesta violència en cap moment és senyalada ni penalitzada. Els protagonistes representen a la perfecció totes les consignes del mite de l'amor romàntic.

A la sèrie d'Insaciable els resultats no són tan clars, ja que l'autora defensa que molts dels estereotips presents al xou són representats de manera intencionada (prenent el risc que moltes persones no entenguin la burla a la societat i els normalitzin). Així i tot, hi ha dos estereotips que es mantén durant tota la sèrie, i que per com es desenvolupa la trama, és possible que no hi apareguin de manera intencionada i satírica (tal com els altres).

En les tres cançons és on trobem més latents els estereotips i valors masclistes, des de la cosificació fins a la hipersexualització del cos de les dones. Totes tres, procedents de diversos autors amb diferents procedències, són molt conegudes i escoltades entre els joves.

De les diferents entrevistes realitzades, es pot dir que els professionals han coincidit en el fet que l'educació impartida a casa és molt important a l'hora del desenvolupament de certes actituds i valors, el que podria modificar la hipòtesi plantejada, o obrir noves vies d'investigació. Els joves tendeixen a imitar, i si des de casa, dia rere dia, veuen relacions de nocives entre els pares, ells tendiran a normalitzar aquestes actituds i, posteriorment, a adoptar-les si no s'aturen a temps.

Així i tot, coincideixen en què tant en els mitjans de comunicació com en els

mitjans d'oci i lleure encara es perpetuen estereotips sexistes, que influeixen directament en els joves i també els educa en certa manera, el que és una evidència a favor de la hipòtesi. Per exemple la música, on encara persisteix la cosificació i sexualització de les dones; o en les pel·lícules, que tot i començar a apostar per uns valors més feministes, encara repeteixen models que reproduïxen uns rols de gènere molt marcats i mantenen mites com el de l'amor romàntic, el que afavoreix al fet que els joves estableixin relacions desiguals entre ells.

Els resultats de l'enquesta, com ja s'ha esmentat a l'inici del seu apartat, no han sigut els esperats per la baixa participació del sector masculí i d'una varietat d'edats major. Això ha condicionat l'anàlisi, ja que no s'han pogut establir relacions entre les respostes d'un gènere o d'un altre, ni tampoc entre les diverses franges d'edat. Així i tot, l'anàlisi s'ha realitzat amb les dades recollides d'un grup de noies d'entre 16 i 17 anys. Els resultats han estat dividits, ja que per una part es demostra la interiorització de certs estereotips en diverses noies, però per contra, en altres no hi havia evidència d'aquests valors.

Dels objectius plantejats, doncs, ha succeït el següent:

o Evidenciar el masclisme latent als medis d'entreteniment per joves.

Aquest objectiu s'ha complert, ja que a través de les diverses anàlisis s'ha pogut demostrar l'existència d'aquests estereotips masclistes.

o Demostrar la vulnerabilitat dels joves davant els missatges que es produeixen en el seu oci i lleure.

Aquest objectiu s'ha complert a mitjes, ja que si bé és cert que des de l'enquesta s'han trobat resultats favorables per afirmar-lo, també s'han trobat resultats que indicaven el contrari, o que simplement no indicaven res del que s'estudiava,

o Intentar conèixer què hi ha darrere de la gran quantitat de relacions tòxiques entre els joves. Aquest objectiu es podria donar per complert, ja que gràcies als anàlisis i a les diverses entrevistes amb professionals, sabem que el que s'oculta darrere d'aquestes relacions és l'educació masclista que rebem d'ençà que naixem.

o Plantejar noves vies d'investigació. s'han pogut plantejar noves vies d'investigació, com per exemple investigar si en lloc de dependre de les

influències dels mitjans de comunicació, la interiorització dels valors i estereotips masclistes depenen de l'educació rebuda a casa.

Després de tota la informació recollida, des del meu criteri es pot afirmar, de moment, que la hipòtesi funciona. Es podria plantejar modificar-la per afegir el factor de la influència de l'educació a casa, però ara per ara, es podria dir que es confirma.

10. Bibliografia

- Valera, N. (2018) *Feminismo para principiantes*, Barcelona, Espanya, Penguin Random House Grupo Editorial, S. A. U.
- Ngozi Adichie, C. (2016) *Estimada Ijeawele: Manifest feminista en quinze consells*, Barcelona, Espanya, Fanbooks.
- Ngozi Adichie, C. (2012) *Tothom hauria de ser feminista*, Barcelona, Espanya, Fanbooks.
- Olid, B. (2017) *Feminisme de butxaca*, Barcelona, Espanya, Angle Editorial.
- Coll-Planes, G. (2013) *Dibuixant el gènere*, Barcelona, Espanya, Edicions 96.
- Fàbregues, S. Julio, M. Rodriguez-Gomez, D. Paré, M. (2016) *Técnicas de investigación social i educativa*. Barcelona. Editorial UOC.
- Diccionari de la llengua catalana en línia (<http://www.diccionari.cat/>)
- de Miguel V. "Percepción de la violencia de género en la adolescencia y la juventud" http://www.violenciagenero.igualdad.mpr.gob.es/violenciaEnCifras/-estudios/investigaciones/2015/pdf/Libro20_Percepcion_Social_VG_.pdf (07/12/18)
- Teruel, A. Añaños, H. "Estereotipos de género en los presentadores de los informativos" informe baixat de https://ddd.uab.cat/pub/worpaper/2016/165830/-TERUEL_Informe_compressed_1.pdf (06/12/18)
- Quiles M. N. "Estigmatización y marginación social de colectivos de jóvenes" article baixat de <https://ruc.udc.es/dspace/bitstream/handle/2183/10692/CC%2042%20art%203.pdf> (04/12/2018).
- Callejas, L. Mendoza, C. "La estigmatización social como factor fundamental de la discriminación juvenil" article baixat de <https://www.redalyc.org/pdf/325/32513409.pdf> (05/12/2018)
- Sílvadir et Al. "Roles de Género y Diversidad: Validación de una Escala en Varios Contextos Culturales" article baixat de <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2007471916300059> (06/12/2018)
- Moya, M. "Los roles sexuales" article baixat de http://www.ugr.es/~pwlac/G03_08Miguel_Moya_Morales.html (06/12/2018)
- Sánchez, P "Definición de feminismo" article baixat de https://diversidad.murciaeduca.es/orientamur/gestion/documentos/definicion_de_feminismo.pdf (08/12/2018)

- Hernández B. “Violencia de género y jóvenes: datos para una reflexión” article disponible a <https://www.abogacia.es/2018/03/15/violencia-de-genero-y-jovenes-datos-para-una-reflexion/> (19/10/2018)

10. Annex

10.1. Webgrafia

<http://www.revistamarabunta.com/2016/07/28/eran-los-antiguos-griegos-machistas/> (25/08/18)

<http://dinora-lu.blogspot.com/2011/10/famosas-mujeres-griegas.html> (25/08/18)

<http://robertmachismo.blogspot.com/2008/05/edad-griega.html> (25/08/18)

<https://www.youtube.com/watch?v=0my1oddgK5g&list=LLFpBAbN25LxSXyhYdBYJWVg&index=27&t=0s> (17/09/18)

<http://www.mujiensenred.net/spip.php?article2259> (18/09/18)

<http://mujericolas.blogspot.com/2016/02/betty-friedan-la-mistica-de-la-feminidad.html> (24/09/18)

https://es.wikipedia.org/wiki/La_m%C3%ADstica_de_la_feminidad (24/09/18)

<http://uy.emedemujer.com/hogar/peligro-adolescentes-influenciables/> (02/09/18)

http://www.academia.edu/6546500/LA_PSICOLOG%C3%8DA_DEL_DESARROLLO_HUMANO_EN_LAS_ETAPAS_M%C3%81S_VULNERABLES_E_INFLUENCIABLES (02/09/18)

<https://www.elpensante.com/que-tan-influenciables-somos-la-naturaleza-humana-y-el-experimento-del-doctor-asch/> (02/09/18)

https://www.lasexta.com/tecnologia-tecnoplora/ciencia/divulgacion/eres-feminista-estaras-mas-protegida-estereotipos-machistas_201806275b35c36b0cf2ca91520546ac.html (02/09/18)

<https://www.udla.cl/portales/tp9e00af339c16/uploadImg/File/fichas/Ficha-06-entrevista.pdf> (09/10/18)

<http://www.cdp.udl.cat/tallers/index.php/ca/estereotips-i-rols-de-genera/introduccio> (09/10/2018)

<https://www.planetadelibros.com/autor/anna-todd/000042833> (15/10/2018)

<https://www.planetadelibros.com/libros-bestsellers/juvenil/00027> (15/10/2018)

<https://creandoentredos.com/2015/05/11/opinion-after-un-amor-mas-bien-finito/>

<https://www.wattpad.com/user/imaginador1D> (15/10/2018)

<https://www.elmundo.es/sociedad/2015/11/23/565330b2e2704e171e8b45d3.html> (20/10/2018)

<https://www.elmundo.es/sociedad/2017/05/08/59105e6e22601d60078b4658.html> (20/10/2018)

<https://www.elmundo.es/espana/2017/11/13/5a09c18b22601dfc018b4586.html>

http://www.mujiensenigualdad.com/Violencia-de-genero-en-adolescentes_es_188.html (20/10/2018)

<https://creandoentredos.com/2015/05/11/opinion-after-un-amor-mas-bien-finito/> (20/10/2018)

https://www.eldiario.es/sociedad/publicidad_sexista-adolescentes-micromachismos-ciencia_0_720228387.html (21/10/2018)

https://ca.wikipedia.org/wiki/Kidd_Keo (17/11/2018)

https://aminoapps.com/c/musica-es/page/item/kidd-keo/g0mj_jrPhKIPInWXE4LJMIPZVkpmdZdbDD3 (17/11/2018)

<https://muchotrap.com/artists/kidd-keo/> (17/11/2018)

<https://maluma.online/biografia/> (17/11/2018)

https://es.wikipedia.org/wiki/Robin_Thicke (17/11/2018)
<http://www.t13.cl/noticia/tendencias/vina-2017/cuatro-babys-dice-cancion-mas-polemica-maluma> (17/11/2018)
http://eap.gobex.es/external/guia_formacion_igualdad/contenido/cap2/7ideas_fundamentales.html (22/11/2018)
<https://www.filosofar.cat/index.php/etica/veins-duna-mateixa-casa/333-prejudicis-que-no-ens-deixen-veure> (22/11/2018)
<https://www.lifeder.com/tipos-de-estereotipos/> (22/11/2018)
<https://www.artsocial.cat/articulo/estigma-social/> (22/11/2018)
http://premisrecerca.uvic.cat/sites/default/files/webform/els_homes_no_ploren.pdf (22/11/2018)
https://www.abc.es/sociedad/abci-espana-registran-oficialmente-cuatro-violaciones-diarias-201803061254_noticia.html
https://www.elnacional.cat/es/sociedad/menores-edad-violadores_262998_102.htm
http://vertele.eldiario.es/noticias/Netflix-desoye-las-criticas-y-renueva-Insaciable-por-una-segunda-temporada_0_2048795115.html (23/11/18)
<https://www.diarioinformacion.com/blogs/juego-de-series/la-falsa-polemica-de-insaciable.html> (23/11/18)
<https://elcomercio.pe/tvmas/series/insatiable-netflix-review-noticia-548586?foto=6> (23/11/18)
<https://variety.com/2018/tv/reviews/insatiable-netflix-review-debby-ryan-1202898920/> (23/11/18)
<https://www.hollywoodreporter.com/review/dirty-john-review-1161635> (23/11/18)
<https://www.filmaffinity.com/es/film900221.html> (23/11/18)
<https://orbitadiversa.wordpress.com/2013/01/28/cosificacion-sexual/> (08/12/18)
<https://sites.google.com/a/xtec.cat/l libre-digital-santquirze/10-els-mitjans-de-comunicacio/mitjans-de-comunicacio-que-son> (08/12/18)
<http://dlc.iec.cat/results.asp?txtEntrada=anunci> (09/12/18)
<https://orbitadiversa.wordpress.com/2013/05/27/belleza-inalcanzable/> (08/12/18)
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2007471916300059#bib0030> (09/12/18)
<https://www.lavozdeasturias.es/noticia/asturias/2018/03/06/aumentan-casos-violencia-sexual-adolescentes/00031520361167042412581.html> (09/12/18)
https://elpais.com/sociedad/2018/11/19/actualidad/1542644889_370181.html (09/12/18)
<https://www.elmundo.es/madrid/2018/05/10/5af42f7a22601d764d8b45de.html> (09/12/18)
https://www.elnacional.cat/es/sociedad/menores-edad-violadores_262998_102.html (09/12/18)
https://www.abc.es/sociedad/abci-espana-registran-oficialmente-cuatro-violaciones-diarias-201803061254_noticia.html (09/12/18)
<https://www.elmundo.es/sociedad/2017/05/08/59105e6e22601d60078b4658.html> (09/12/18)
<https://www.elmundo.es/sociedad/2015/11/23/565330b2e2704e171e8b45d3.html> (09/12/18)
https://elpais.com/politica/2017/11/13/actualidad/1510588777_948585.html (09/12/18)
<https://www.elmundo.es/espana/2018/02/09/5a7ddfaeca474182458b4652.html> (09/12/18)

10.2. Transcripció de l'explicació sobre la violència de gènere

Les relacions on hi ha violència de gènere les hem d'entendre com una espiral, que va de coses menys greus, a coses cada vegada més greus. Les dones acostumen a explicar-me que a l'inici sempre hi ha algun episodi de gelosia, durant el nuviatge. La dona no li acaba d'agradar, però com que socialment és interpretat com un senyal d'amor, acaben per normalitzar-ho. Al cap d'un temps ell comença a parlar malament de les amistats, intentant convèncer-la de què no li convenen. Després fa el mateix però amb la família; si ve d'una família on es cuiden els uns als altres la desvalora dient-li que en depèn massa; si ve d'una família desestructurada, l'intenta fer veure que no l'estimen o que no són bons per a ella. La qüestió és que tenim una dona que no pot parlar amb homes, amigues ni família. D'alguna manera, intenta deixar-la sola.

Quan està així d'aïllada és quan comença el maltracta més directe, on el maltractador la humilia o degrada. I més endavant pot aparèixer la violència física. Hi ha tres fases:

Acumulació de tensió: la dona fa conductes submises i passives, ja sigui perquè les ha après de la cultura o de casa. Busca evitar que ell s'enfadi i sigui violent. Per exemple, per evitar que ell es posi a cridar, fa callar els nens; per evitat que la deixi de parlar, surt de l'institut ràpid sense parlar amb ningú. Es van autoregulant per intentar evitar la violència. Però faci el que faci, acaba apareixent la violència, ja que no depèn d'ella sinó del maltractador.

Fase violenta: hi ha diferents tipus de violència que el maltractador pot exercir sobre la víctima: Violència verbal: on trobem les humiliacions, desvaloritzacions, insults, crits, etc.

1. Violència física: va des de les pessigades, a la pallissa extrema.

3. Violència sexual: consisteix principalment a tenir relacions íntimes forçades.

4. Violència econòmica: per exemple ell guanya diners i no en sap quants, ell es pot comprar capricis però ella no, la dona no treballa i la controla econòmicament... La idea és que ella no tingui estalvis.

5. Violència social: qualsevol tipus de violència anterior exercida en públic. Hi ha maltractadors que tracten molt bé a la seva dona en públic però després acaba havent-hi violència. Però hi ha alguns que se'n en riuen d'elles, els fan bromes de les quals no es poden defensar...

6. Violència ambiental: és tota aquella que té a veure amb els objectes: tancar la porta amb força, trencar alguna cosa, córrer amb el cotxe per callar una conversa...

Quan ha passat l'episodi dolent, ve la lluna de mel o període de calma. En aquest període de calma, ell minimitza el que ha fet, es justifica perquè estava nerviós i busca culpa-la a ella, per exemple culpant-la d'haver parlat d'un tema que no li agrada. Quan la víctima se sent culpable no deixa la relació, sinó que intenta portar-se bé d'acord amb el que el maltractador vol. Si el maltractador s'enfada perquè ella porta minifalda, ella no se la posa més després de l'episodi de violència.

És un cicle etern que la dona viurà moltes vegades, perquè costa molt sortint-ne. Com que se sent culpable intenta fer-ho millor, el que alimenta el cicle. Si no se sent culpable, no canvia, el que fa arribar el període de la violència abans.

Aquesta culpa molts cops ve de la infància. Si tu no et dius gorda, si t'ho diu algú, no t'importarà. Però si tu abans ja has tingut aquest complex, que t'ho digui la teva parella que és la que t'estima, ja t'ho creus.

Hi ha moltes trampes, cada una té una o varies que li han impedit sortir d'aquí. Quan s'han adonat que és cíclic, que ell no canviarà, si volen sortir soles, no

poden, necessiten ajuda des de fora. En un moment pot ser un veí, o un company de classe, els pares, una policia... Les trapes són diverses, cada dona té la seva individual. Per una pot ser: és la meua tercera parella, sóc jo que faig alguna cosa malament, per una altra potser no puc donar aquest disgust els meus pares...

Aquí hi ha la víctima, aquí el victimador. Amb el cicle el que fa és "aïllament". El maltractador ens hem d'imaginar que té odi i rabia de dins, de la violència que ha viscut, del que ha après... I quan es desinhibeix ho treu fora. Ens desinhibim quan prenem alcohol, drogues, o en funció de l'entorn. El maltractador el que fa és agafar la víctima i la posa en l'entorn on ell es pot desinhibir. Ell pot fer-ho perquè estan a soles, però si per exemple al costat estigues el seu cap, no ho faria perquè el podria fer fora de la feina. Es procuren un entorn on es permeti la violència. Si una víctima ha viscut violència en la seva infància i ho ha normalitzat serà pitjor.

Per sortir, la víctima ha de trencar aïllament, com? Denunciant. A la policia seria l'extrem. Però parlant ja és una manera de trencar aïllament. Hi ha qui se les creu (aliats) i els qui no (còmplices). Quan una dona comença a parlar, no troba a massa gent que la cregui, ja que ella ha tapat coses prèviament. No senten el suport. Els còmplices no se'ls ha d'intentar canviar de parer. Han de buscar aliats, perquè així la víctima es comença a sentir perjudicada. Quan ens sentim perjudicats ens sentim perjudicats, i aquesta energia de l'enfadament ens fa fer coses. Una víctima es queda en el seu rol, però una perjudicada s'adona que l'estan tractant malament, genera un altre comportament, una altra resposta.

Si no passa de víctima a perjudicada, no en sortirà. Se la de fer veure que les seves accions l'estan perjudicant, se li ha de fer veure que ella té drets.

10.3. Model de l'entrevista

Preguntes generals

1. Quina és la teva formació professional?
2. En què consisteix el teu treball?
3. Quants anys tens d'experiència?

Guió de preguntes

1. En la teva opinió, creus que l'educació que rebem des de petits depèn únicament del que s'ensenya a casa? En cas negatiu, què més penses que influeix?
2. Et sembla que els joves d'ara encara tenen comportaments masclistes? Podries posar algun exemple?
3. Creus que les influències que reben els joves són les adequades per desenvolupar un comportament lliure de masclisme? Què canviaries o què no canviaries?
4. Quin paper et sembla que tenen els mitjans de comunicació en les relacions entre els joves i la violència entre ells?
5. Consideres que existeix masclisme als medis d'oci i entreteniment juvenil? Sabries posar algun exemple de per què sí o per què no?
6. Et sembla que, en comparació a fa uns anys, les sèries i pel·lícula d'ara aposten per uns valors igualitaris i feministes? Podries posar algun exemple que justifiqui la teva resposta?
7. Creus que el tipus de música que un jove escolta condiciona el desenvolupament dels seus valors? És a dir, una persona que només escolta

música amb contingut masclista des de molt jove, tindrà els mateixos valors que algú que escolta música lliure de sexisme?

8. Penses que s'hauria de ser permissiu amb aquestes cançons, novel·les, pel·lícules o sèries de televisió que presentin contingut masclista? En el cas que la resposta sigui no, quina solució proposaries?

9. Tenint en compte les desigualtats de gènere, des del teu punt de vista, com et sembla que els joves construeixen les relacions amoroses?

10. En la teva opinió, ha canviat el model de relació amorosa de fa vint anys respecte al d'ara? En què si o en què no?

11. Què et sembla que fa que avui en dia encara hi hagi una taxa elevada de violència de gènere entre adults?

12. Penses que un jove que presenta comportaments abusius cap a la dona a la seva joventut, els continuarà presentant durant la seva adultesa? Per què?

13. Una enquesta realitzada l'any 2017 pel Centre Reina Sofia, indica que el 27'4% dels joves d'entre 15 i 29 anys, creuen que la violència de gènere és una conducta normal. Què creus que justifica aquest pensament?

14. Fent referència a l'enquesta anterior, es van obtenir les dades de que el 21'2% dels joves creuen que la violència de gènere és un tema massa polititzat i que normalment s'exagera. Per què creus que tenen aquesta visió? Quins factors hi intervenen?

15. A les relacions entre els joves, molts cops es donen situacions de violència i/o maltractament, però la víctima pocs cops denuncia. Per què creus que això és així?

16. Creus que s'estan aplicant les mesures adients perquè els joves creixin amb una educació lluny d'aquests estereotips?

17. En el cas hipotètic que et donessin l'oportunitat de criar un infant, com ho faries per educar-lo lluny dels estereotips masclistes?

10.4. Entrevista 1

Preguntes generals

1. Quina és la teva formació professional?

Vaig fer la diplomatura en educació social.

2. En què consisteix el teu treball?

Aquí a Mataró, els Serveis Socials treballen des de l'especialitat. Vol dir que hi ha un equip que s'encarrega de gent major i amb dependència, i de gent amb algun grau de disminució o d'incapacitat. D'altra banda també tenim l'equip de promoció social, que treballa en itineraris de formació i inserció de persones adultes. Després està l'equip d'OSEAE; una persona necessita parlar amb l'assistenta? Requereixen a aquest servei, que és com una porta d'entrada. Jo en concret formo part de l'equip d'infància i família. Treballem amb famílies que tenen infants o adolescents (fins als 18 anys) que estan en situació de risc.

Què entenem per situació de risc?

Per situació de risc entenem situacions que els pares, per motius diversos, personals, salut mental, drogodependències, conflictives familiars, són uns pares que no estan exercint les seves funcions com a pares. I es donen situacions de negligència, de maltractament físic, psicològic, o sexual. El nostre treball és recepcionar els casos de situacions de risc que ens arriben a través dels col·legis, la policia, l'hospital, àrees bàsiques... I a través d'aquesta observació nosaltres fem una recopilació d'informació i comences a fer

hipòtesis de què està passant amb aquesta família, i s'estableix un pla de treball amb aquesta família, i posteriorment un seguiment.

3. Quants anys tens d'experiència?

Vaig entrar en el 2000, així que 18 anys.

Guió de preguntes

- 1.** En la teva opinió, creus que l'educació que rebem des de petits depèn únicament del que s'ensenya a casa? En cas negatiu, què més penses que influeix?

Que sigui només l'educació de casa, no. Sí que per mi és un puntal bàsic, però per a mesura que els nens i les nenes van creixent, i que van circulant en societat, és quan li anem sumant altres factors que influencien que aquella persona sigui d'una manera o d'una altra, amb uns valors o uns altres. Doncs, el context de socialització primari, la família per descomptat, però després comencem a sumar: des de l'escola, l'esplai, els clubs, família extensa, la televisió, els videojocs, els *youtubers*... Avui en dia si hi ha nens que passen moltes més hores davant de *youtubers* que davant dels pares, doncs clar tenen allà una font d'entrada de *youtubers* més que el pare o que la mare. Jo crec que és una mica entre tots i també la família bàsica, perquè si aquesta família, aquest pare, aquesta mare, controla i limita el que veu, es podrà posar a la balança primer.

- 2.** Et sembla que els joves d'ara encara tenen comportaments masclistes? Podries posar algun exemple?

Sí. Bé a veure, jo crec que és més aviat això que diem dels micromasclismes. És una cosa tan subtil, que potser a primera vista és una cosa que ens pot passar com desapercebut, però després pares i reflexiones ho veus. Doncs clar, sí que connecto amb això. Aquests micromasclismes, aquests comentaris

que podem normalitzar. Si cap es fa la pregunta de si és normal doncs ningú els notará.

3. Creus que les influències que reben els joves són les adequades per desenvolupar un comportament lliure de masclisme? Què canviaries o què no canviaries?

Clar, d'influències jo crec que poden haver moltes, però també estan a la capacitat crítica del noi o de la noia de sumar o restar, perquè també hi ha moltes campanyes del No és No, i també s'hi poden sumar. Hi ha una influència afortunadament per a contrarestar lo altre. Penso que en els joves és important la capacitat crítica, de pensar, i decidir. Per a mi potser hi haurà nois i noies que estaran en un entorn que els acompanyarà més a poder prendre les seves pròpies decisions, i altres que es deixaran portar més pel corrent. Jo per exemple els nois que porto vénen d'entorns molt més empobrits i es nota a l'hora de les oportunitats que tenen respecte d'altres. I això molts cops acaba fent que repeteixi models, que repeteixi patrons que veu a casa.

4. Quin paper et sembla que tenen els mitjans de comunicació en les relacions entre els joves i la violència entre ells?

Jo crec que els mitjans de comunicació tenen un paper molt important. Ara el que per mi el que més em ve al cap tot el tema de *Youtube*. Tots aquests mons que està allà però que és la font des de petits. Jo com a mare m'incloc, amb els meus fills de 5 i 7 anys, parles amb les altres mares o amigues de la meva filla, i ja estan veient uns models que semblen molt innocus, no? Aquesta nena que està a la seva casa tranquil·la parlant, però que està transmetent moltes coses, ja que darrere per exemple té marques per vendre coses. És a dir, té darrere tot un muntatge que dóna un missatge que assumeixen els consumidors sense adonar-se.

5. Consideres que existeix masclisme als medis d'oci i entreteniment juvenil? Sabries posar algun exemple de per què sí o per què no?

Si entrem per exemple en medis d'entreteniment juvenil, en el tema música, tenim per exemple el reggaeton, i no cal que digui més. És una cosa que ja s'ha interioritzat que gran part dels consumidors no són conscients del que estan escoltant. I ja no parlem dels videoclip. Jo per exemple aquest estiu vaig descobrir cançons perquè me les cantava el meu fill petit de 5 anys, que les havia descobert a través dels monitors del casal d'estiu, que són gent jove que quan van d'excursió sense ser-ne conscients li posen aquest tipus de música. Però clar, vaig pensar que aquests joves no eren realment conscients que realment deia la lletra, i és el que dèiem, si no es qüestiona que està passant, i a més a més es transmet i difon sense que ningú faci res, s'acaba normalitzant.

Després també trobem el tema dels videojocs, que et trobes amb noies amb uns cossos, i una roba. Clar és com l'exigència que es crea sobre el cos de la noia. Ara ja no està tant present, però em recorda a la frase "Para presumir hay que sufrir", i clar et quedes una mica sorprès.

En conclusió, sí, jo crec que està. Que existeix una influència de com ha de ser el noi o la noia. O després quan vas a les universitats, professions com per exemple la meua et trobes únicament dones, igual que si ara mires el nombre de noies que treballen aquí en comparació amb el nombre de nois. Som majoria, i això passa aquí i a tot arreu amb professions d'aquest caire. És com que hi ha carreres més femenines i més masculines. I fa que et preguntis el perquè. Si ja des de la base et guien cap a un camí, acabes triant-lo sense ser conscient. És com tot el tema que tots els cuiners famosos siguin homes, o els perruquers.

6. Et sembla que, en comparació a fa uns anys, les sèries i pel·lícula d'ara aposten per uns valors igualitaris i feministes? Podries posar algun exemple que justifiqui la teva resposta?

Si et sóc molt sincera, estic molt desconnectada, perquè en tenir nens petits estic més per un altre tipus de sèries, no et sabia contestar ben bé. El que si em ve al cap, són les nines, el sexualitzades que estan respecte fa anys enrera, com per exemple les Nancy's. Però no et sabia dir.

7. Creus que el tipus de música que un jove escolta condiciona el desenvolupament dels seus valors? És a dir, una persona que només escolta música amb contingut masclista des de molt jove, tindrà els mateixos valors que algú que escolta música lliure de sexisme?

Jo crec que sí, que és una influència important. A més a més en certes edats que vols ser com aquell futbolista per posar un exemple, i t'agrada i veus els videoclips, amb aquest contingut del qual parlàvem abans. Tu al final vols ser com aquest cantant i acabes repetint una mica el seu comportament. Et pinten la seva vida com a més fàcils, i jo per exemple ara tinc nois amb els quals treballa que em diuen que volen viure de càstings per programes com *Gran Hermano*, *Mujeres Hombres y Viceversa*, y sembla que no tinguin cap altre objectiu a part d'aquest, ja que la influència dels mitjans de comunicació és els que els hi ha fet creure. S'acaba veient com un camí fàcil encara que suposi adoptar els clàssics rols de gènere de "el chico machito" i la noia submisa que només viu per les ungles i els cabells.

8. Penses que s'hauria de ser permissiu amb aquestes cançons, novel·les, pel·lícules o sèries de televisió que presentin contingut masclista? En el cas que la resposta sigui no, quina solució proposaries?

Penso que no hauria de ser tant una solució des de la prohibició, ja que estem a un país demòcrata amb llibertat d'expressió, però estaria bé que hi hagués unes altres tendències per no acabar consumint això. Que hi hagués una pròpia tendència de rebutjar aquest tipus de contingut, i que això acabes caient per si sol. Això és el que a mi m'agradaria, tot i que és una resposta idealitzada, perquè clar caure en la prohibició significaria donar-li una propaganda que podria arribar a tenir fins i tot un contra-efecte. Crec que l'important és que des de l'educació s'eduqui el valor crític, com dèiem abans.

9. Tenint en compte les desigualtats de gènere, des del teu punt de vista, com et sembla que els joves construeixen les relacions amoroses?

A veure, si contesto del punt de vista dels nois als quals jo estic acostumada a veure, que pertanyen a un grup de població molt específic de situacions de risc, i jo amb aquests nois el que veig és que per les seves mancances personals estableixen relacions molt dependents de l'un a l'altre, fins al punt de fer-se mal i de no tenir límits per lo joves que són. Veig situacions de relacions d'amor odi, tòxiques, relacions que a vegades arriben fins i tot a les mans.

Des del teu punt de vista, nois i noies repeteixen els mateixos comportaments o per contra viuen la relació de maneres diferents?

Jo crec que reproduïxen els mateixos comportaments, ja que m'he trobat relacions de tota mena. Nois adoptant el rol de "víctima" i noies amb aquest rol més dominant. I això és una mica del que s'ha de conscienciar, ja que és també algo desfavorable cap a la dona prendre-la sempre com a la víctima, com a la dèbil. Veig relacions molt complicades, difícils de tractar, perquè a més a més els nois amb els quals tracto també vénen de patrons específics, patrons molt complexos, que naturalitzen i normalitzen segons quines actituds, coses que ells veuen normals, ja que és el que sempre han vist a casa.

10. En la teva opinió, ha canviat el model de relació amorosa de fa vint anys respecte al d'ara? En què sí o en què no?

Jo crec que sí. Per exemple, tot el tema de relació amorosa a través de les xarxes a donat com una manera de consumir més les relacions. Abans no hi havia tants mitjans, i el teu entorn era molt més limitat, contextos més específics. Amb això se't obre un nou món, una manera de consumir la relació. També anem com al detall no? És fàcil posar "busco noia que tal, tal, tal i tal". Ara hi ha moltes possibilitats, tot i que també entrem en com és la persona, que això sempre marcarà un tipus de comportament o un altre.

11. Què et sembla que fa que avui en dia encara hi hagi una taxa elevada de violència de gènere entre adults?

Començant des de la base, que ja a vegades des de ben petits donem per suposades coses que són com insignificants, però que no deixen de ser la llavor d'alguna cosa que pot convertir-se en violència de gènere. Sembla que no solucionem el problema principal. Hi ha coses com els insults, els insults, el "no vagis amb les teves amigues", són coses petites que no tots els casos generaran en una relació un maltractament físic, però tot això és una bomba, una llavor. Està tot arreu, a qualsevol classe social, i a qualsevol edat. I sense entrar ja en tot el tema de patrons culturals clar, ja que això és un factor que intervé molt important.

12. Penses que un jove que presenta comportaments abusius cap a la dona a la seva joventut, els continuarà presentant durant la seva adultesa? Per què?

Sí, si ningú el frena. O a vegades si no és conscient, si no pot empatitzar amb l'altra persona, això està allà.

13. Una enquesta realitzada l'any 2017 pel Centre Reina Sofia, indica que el 27'4% dels joves d'entre 15 i 29 anys, creuen que la violència de gènere és una conducta normal. Què creus que justifica aquest pensament?

Penso que tenim un problema, ja part de la població no li dóna la importància que té, ho normalitza i ho té assumit. Doncs clar, continuaran havent-hi casos de violència de gènere perquè si no hi ha aquesta educació doncs és complicat. A mi em ve el cap el cas dels meus dos fills, noi i noia. Jo els he intentat educar als dos iguals, però em trobo que el petit em ve amb un tipus de comportament més destructiu, i la gran amb un comportament molt més tranquil i el que anomenaríem "dolç".

14. Fent referència a l'enquesta anterior, es van obtenir les dades de que el 21'2% dels joves creuen que la violència de gènere és un tema massa polititzat i que normalment s'exagera. Per què creus que tenen aquesta visió? Quins factors hi intervenen?

És el que diem, a què donem importància, on és el paràmetre, o on és el límit. Si per a ells el paràmetre o el límit, o una cosa, és normal, com que el noi et doni ordres, doncs clar per tu serà un comportament normal, ja que no ets conscient. Si partim d'una base sana, d'igual a igual, complementaria, clar que provoca un xoc, ja que no t'hi reflexes, no connectes amb això.

15. A les relacions entre els joves, molts cops es donen situacions de violència i/o maltractament, però la víctima pocs cops denuncia. Per què creus que això és així?

Jo crec que no són conscients reals, no formen part d'aquesta relació tòxica conflictiva, d'aquesta relació d'amor odi, no són conscients del que estan passant. El maltractador al cap i a la fi és la persona que avui t'està dient coses boniques i després testa maltractant. És com el que et deia abans, els nens que han estat maltractats no són conscients de veure que la persona que et porta col·legi o que et cuida és la mateixa que t'està fent mal. La capacitat d'allunyar-se i triar un altre camí no és fàcil. I després, denunciar, se t'obre un món desconegut. Tot el tema que és l'administració: denuncio, judici ràpid, si el detenen si no el detenen, si el condemnen, si no el condemnen... Se t'obre una sèrie d'interrogants i de pors que fan que et plantegis moltes coses.

16. Creus que s'estan aplicant les mesures adients perquè els joves creixin amb una educació lluny d'aquests estereotips? Per què?

Jo crec que no. A vegades també, per exemple, totes aquestes campanyes del No és no, només surten quan ja hi ha hagut casos d'aquests importants, quan hi ha un problema, sembla que no anem per davant de la societat (cosa que és difícil), sempre anem per darrere, quan el problema ja està instaurat.

17. En el cas hipotètic que et donessin l'oportunitat de criar un infant, com ho faries per educar-lo lluny dels estereotips masclistes?

És molt complicat. Per mi és complicat perquè per molt que jo amb el meu intent de limitar i veu el que consumeixen, clar la meua filla després va al col·legi i

si no ho ha vist, l'altre ja li està explicant. Jo crec que és difícil limitar, però el que sí que està en les meves mans és contrarestar. Ella està aquí, i hi ha una societat que farà que vegi diverses coses, però està en les meves mans poder contrarestar totes aquestes influències. I sí que és cert que es fan coses, com xerrades a les escoles, o petites coses, però clar, lo altre és molt més potent. Doncs bé, la capacitat de contrarestar i el tema d'autoestima cap a un mateix, perquè si emocionalment o d'autoestima estan malament, tenen el pensament que no es mereixen tant i quan entren en un tracte pejoratiu pensen que és normal.

10.5. Entrevista 2

Preguntes generals

1. Quina és la teva formació professional?

Jo vaig fer diplomatura de treball social, després pedagogia i ara estic fent psicopedagogia.

2. En què consisteix el teu treball?

Actualment sóc un dels tutors de la UEC (Unitats d'Escolarització Compartides), i com a tutor faig classes d'instrumentals, socials i català. També dono suport al taller d'informàtica i faig tota la part de tutoria amb sis nois de la UEC.

3. Quants anys tens d'experiència?

Vaig començar a treballar en el 1994.

Guió de preguntes

1. En la teva opinió, creus que l'educació que rebem des de petits depèn únicament del que s'ensenya a casa? En cas negatiu, què més penses que influeix?

També influeix l'escolta, i després el lleure, com un esplai, o si fas esport, també t'estan educant. No és el més important la casa, sinó que hi ha més coses. El noi va veient models al seu voltant i va captant diferents formes de funcionar, i ja de gran triarà la que cregui.

2. Et sembla que els joves d'ara encara tenen comportaments masclistes? Podries posar algun exemple?

Sí, perquè la cultura encara és molt masclista. Encara la dona és la que treballa a casa i l'home ajuda, i els estereotips masclistes encara estan vigents, i això ho reproduïen els joves.

3. Creus que les influències que reben els joves són les adequades per desenvolupar un comportament lliure de masclisme? Què canviaries o què no canviaries?

Jo crec que des de casa seva, el model que tenen influeix. Aquí per exemple tenim molta gent musulmana, i el model musulmà és masclista, perquè quan parles amb ells, la seva igualtat no és la mateixa que la nostra. Ells diuen que no són masclistes, que són iguals, però la separació a parts iguals és l'home el que està al carrer i la dona és la "gefa" de la casa. Aquesta repartició és una mica desigual, i això és el que veuen molts dels nois que tenim aquí, i crec que això s'hauria de canviar. Com abans et comentava hi ha moltes dones que encara repeteixen el mateix esquema masclista, fins que les dones no canviïn aquest model de funcionar masclista, mentre continuïn repetint el mateix sistema amb els seus fills això no canviarà.

4. Quin paper et sembla que tenen els mitjans de comunicació en les relacions entre els joves i la violència entre ells?

Tenen un paper important, influeixen, ja no miren tant la televisió com Netflix per exemple. S'ha de tenir en compte que són adolescents i que triaran allò que els agradi independentment de si és correcte o no.

5. Consideres que existeix masclisme als medis d'oci i entreteniment juvenil? Sabries posar algun exemple de per què sí o per què no?

Jo crec que sí. El meu fill balla ballet, i no és el normal. El ball està fet per les noies. Igual que si una noia vol fer rugbi o algun esport per a nois. La gent ho mira malament tot això. Tothom té les seves virtuts i si se li dona millor una cosa ha de poder fer-la. El masclisme dels nens és el reflexe del que diuen els pares a casa, perquè per ells els és igual, quan eren més petits i no s'adonaven del que deien els pares doncs clar.

6. Et sembla que, en comparació a fa uns anys, les sèries i pel·lícula d'ara aposten per uns valors igualitaris i feministes? Podries posar algun exemple que justifiqui la teva resposta?

Home, ha millorat, però encara hi ha el típic "els bons sempre són els homes". No són les pel·lícules del segle passat, que marcaven molt una família patriarcal, però encara falta bastant. Per exemple al revés també, que no sé si seria masclista o no, però si tu mires Disney tot se centra en la dona, mai en l'home, i que podria ser del revés. Els nois també podrien ser protagonistes, i es deixa que el més fantasiós és per les dones i no pels nois, estan només d'adorn ells o són els dolents.

7. Creus que el tipus de música que un jove escolta condiciona el desenvolupament dels seus valors? És a dir, una persona que només escolta música amb contingut masclista des de molt jove, tindrà els mateixos valors que algú que escolta música lliure de sexisme?

Sí perquè són unes idees que et van ressonant. Estan amb el reggaeton tot el dia, masclisme a tope, i ells ja normalitzen aquest masclisme.

8. Penses que s'hauria de ser permissiu amb aquestes cançons, novel·les, pel·lícules o sèries de televisió que presentin contingut masclista? En el cas que la resposta sigui no, quina solució proposaries?

Prohibir no es pot prohibir, perquè, si no, no hi haurà res objectiu a l'hora de decidir què prohibeixes i què no. Però sí que es pot conscienciar a la gent que una cosa són les cançons i una altra el que ha de ser a la realitat. Potser sí que s'hauria de treballar amb segons quins tipus de música amb els joves, que com a mínim fossin conscients de veure que és el que està dient, i de si s'ho pren com a una història o ja està, o de si pren els valors que transmet.

9. Tenint en compte les desigualtats de gènere, des del teu punt de vista, com et sembla que els joves construeixen les relacions amoroses?

Les noves tecnologies estan influint molt, sobretot en el sentit del control o de la gelosia. Una mica veig que també és molt polaritzat, com a mínim amb els que estem. Hi ha molta dominació, tant per part del noi com per part de la noia. Amb les noves tecnologies que en qualsevol moment et tenen controlat, jo veig que són relacions una mica tòxiques en aquest sentit. Abans que no hi havia aquestes tecnologies, no hi havia tant de control, es basava més en la confiança o en altres valors que no hi ha avui en dia. Posant l'exemple amb els joves que venen aquí, clar.

10. En la teva opinió, ha canviat el model de relació amorosa de fa vint anys respecte al d'ara? En què sí o en què no?

Pel que fa als rols no gaire. El de la dona continua sent la que porta la casa i els fills. Sí que han canviat en 20 anys la manera. Fa 20 anys no hi havia gairebé mòbils i és això, els valors que es basaven les parelles eren diferents. Ara és més controlador, més artificial. A més també hi ha tot el tema d'enganys a través de les xarxes.

11. Què et sembla que fa que avui en dia encara hi hagi una taxa elevada de violència de gènere entre adults?

L'atur és molt negatiu. Quan una persona es queda sense treball pot establir similituds amb un home jubilat. Com que estem en una societat masclista, quan un home perd la feina, sigui perquè la perduda o perquè es jubila, se sent com un inútil perquè no té lloc. La dona si perd la feina, segueix fent tota la feina de casa, d'estar amb els fills i tot això, i ella sí que ha perdut una cosa, però segueix. En el cas dels homes, encara per desgràcia passa això, i quan estàs que et sents que no ets res, doncs pot haver la via de prendre begudes, i això pot portar a la violència o al fet de "no soy nadie, yo tengo que ser el hombre que lleve la casa". Pot ser un dels motius aquest. Però de totes formes hi ha moltes més coses, l'home és el que decideix encara, és el que ha de manar. Després també està tot el tema de la gelosia, amb les xarxes socials que qualsevol cosa que es pugui donar doncs, no sé, una foto mal feta pot desembocar en violència si la cosa no està bé.

12. Penses que un jove que presenta comportaments abusius cap a la dona a la seva joventut, els continuarà presentant durant la seva adultesa? Per què?

Depèn de la parella que tingui. Quan es troba una persona, i sigui que comencen la relació o es casin, en un moment per establir rols, i si ja marquen una parella masclista doncs seguiran perpetuant tot aquest tema. Si quan es fixa aquesta parella, un dels dos, o els dos, no estan d'acord amb aquest model masclista, és el moment en el qual es podran fer canvis. Jo crec que és això, un dels moments és quan es crea la parella i l'altre és quan es tenen els fills, que és quan es pot rectificar, perquè si no és com quan parles amb una persona que te la trobes (com a mínim a mi em passa) si em parla en castellà, el parlaré sempre en castellà, i serà molt difícil que el parli en català. Per tant, si comencem una relació en la qual tu t'encarregues de la casa i jo de treballar, canviar això després serà molt més difícil.

13. Una enquesta realitzada l'any 2017 pel Centre Reina Sofia, indica que el 27'4% dels joves d'entre 15 i 29 anys, creuen que la violència de gènere és una conducta normal. Què creus que justifica aquest pensament?

Jo crec que saben poc del tema, perquè que hi hagi 50 persones que durant un any una part de la parella se les carrega, això no és política, és algo real, i això són morts gratuïtes que es poden evitar. És com normalitzar les morts a les carreteres. Jo crec que no saben de què parlen realment o algú els hi ha venut una moto que no és, però hi ha dades objectives de les morts que hi ha cada any.

14. Fent referència a l'enquesta anterior, es van obtenir les dades de que el 21'2% dels joves creuen que la violència de gènere és un tema massa polititzat i que normalment s'exagera. Per què creus que tenen aquesta visió? Quins factors hi intervenen?

Molt ve del que hem vist a casa, conductes de certa violència tant psicològica com d'un altre tipus, doncs si això s'interioritza com a una cosa normal, igual que es diu que "un azote bien dado a un niño cuando toca es provechoso" doncs hi ha vegades que es justifiquen segons quins tractes entre els adults doncs clar. És una mica penós que hi hagi aquest 21% que digui això.

15. A les relacions entre els joves, molts cops es donen situacions de violència i/o maltractament, però la víctima pocs cops denuncia. Per què creus que això és així?

En part perquè està normalitzada en segons quins aspectes aquesta violència. Que la teva parella et controli quan et connectes amb el mòbil i em vagi controlant que faig doncs potser pensa que es preocupa per tu. I això és violència del control. No es denuncia perquè ho veuen com una normalitat, per desgràcia com a mínim en el sector de joves que movem nosaltres, casos així són importants. Ho veuen normal, i hem portat a alguna noia al servei d'assessorament i m'ha costat molt. Perquè ella ho relativitzava molt, però ja existia un maltractament físic, tot i que ella no s'hi tallava. Sí que és cert que la violència de gènere als grans la veig més de l'home cap a la dona, als joves ho veig d'un cantó a l'altre, no està tan marcat. Aquí sí que hem vist més casos de nois i noies maltractadores. El conflicte era el mateix.

16. Creus que s'estan aplicant les mesures adients perquè els joves creixin amb una educació lluny d'aquests estereotips?

Jo penso que s'haurien de canviar altres coses abans que els joves. Els joves estan en una situació que del que tu li diguis, la meitat o mes de la meitat se'n va la "paperera de reciclatge". Jo crec que s'ha de treballar fora dels joves perquè tinguin models per a no repetir això. S'hauria de treballar més amb els adults, amb les mares quan els nens encara són petits, i potser des de les escoles, des de les AMPES, fer campanyes per millorar aquest aspecte. Jo crec que està molt enquistat a la societat i que primer s'hauria de treure aquí. Jo crec que s'hauria de treure tant la culpa als joves, perquè si tu no tens models sans, és complicat que tu no facis el que fan els teus pares. Per tant, jo crec que les mesures adients s'haurien de buscar fora dels joves primer.

17. En el cas hipotètic que et donessin l'oportunitat de criar un infant, com ho faries per educar-lo lluny dels estereotips masclistes?

Doncs que si ell per exemple té tota la vena artística de ball i de teatre, doncs si és el que a ell li omple potenciar-li, igual que si li agrades el futbol o la música. Jo crec que hem de veure la gent com persones i que cada persona té els seus gustos, sense caure en classificar aquests gustos segons el gènere. Que el sexe d'algué no marca que li agrada o que no. És aquesta persona la que ha de decidir que li agrada. El gènere, en principi, hauria de determinar únicament el tema de la reproducció i ja està, però se li atribueixen més coses de les que són.

10.6. Entrevista 3

Preguntes generals

1. Quina és la teva formació professional?

Jo sóc psicòloga sanitària, i tinc experiència en violència de gènere. He fet cursos, i també he fet un màster en teràpia psicoanalítica, i diverses formacions també.

2. En què consisteix el teu treball?

Jo estic aquí fent atenció psicològica. Quan arriba una dona, ja sigui perquè ve pel seu propi peu, perquè ens l'envia mossos, policia o serveis socials, veuen primer a la treballadora social, que és la tècnica d'atenció social. Aquesta persona fa una valoració del risc del cas, i si considera que necessita assessorament psicològic doncs me l'envia. Jo faig una teràpia que consisteix en sis visites individuals, i després entrar en un grup de dones que són uns quatre mesos de teràpia més. En realitat una dona jo la puc estar veient durant un any i mig, perquè les visites al principi són menys esplaiades, i cada vegada ho son mes. És poqueta cosa, però entrar en el grup, si va bé l'horari, és el que en realitat ajuda més. Després aquest grup que dura quatre mesos, hi ha un segon esglaó, que és un taller d'empoderament personal. En el primer grup hem treballat els estereotips de gènere, com ens ha influenciat la societat, les vivències de la família... I en l'altre grup treballem més de les qualitats de cada persona, sense sentir-se tan víctima.

3. Quants anys tens d'experiència?

Uns dotze o catorze anys, des del 2002. Primer vaig començar en una associació de manera voluntària, després vaig passar a l'ajuntament amb poques hores i bé, a poc a poc vaig anar pujar esglaons.

Guió de preguntes

- 1.** En la teva opinió, creus que l'educació que rebem des de petits depèn únicament del que s'ensenya a casa? En cas negatiu, què més penses que influeix?

El que veiem a casa és molt important. Del 0 als 3 anys, si no han anat a la guarderia, és important. Tots els estereotips que es reben des de la mestra de l'escolta o de la guarderia, des dels dibuixos animats que podem posar, els està també, d'alguna manera, influint.

2. Et sembla que els joves d'ara encara tenen comportaments masclistes? Podries posar algun exemple?

Sí, perquè ho veuen a les sèries de la televisió, en els seus *influencers*, a casa. És a dir, els joves no podeu canviar si els adults no us ensenyan una altra cosa diferent, per això crec que costa tant, anar modificant tots aquests comportaments. Sense voler, per exemple, jo estic reproduint estereotips masclistes tot tractant aquest tema. He posat arracades a la meva filla i no al meu fill. He deixat que la societat m'imposes, o minfluències per foradar, per infligir un dany a la meva filla i no en el meu fill. Doncs jo penso que sí, els joves encara tenen comportament masclistes. Si m'haig de veure les cançons que escolten...

3. Creus que les influències que reben els joves són les adequades per desenvolupar un comportament lliure de masclisme? Què canviaries o què no canviaries?

Clar per exemple, a Netflix hi ha una sèrie que es diu *The Grassy*. És una sèrie que passa a l'institut, i té un tracta de les temàtiques que passa que és molt igualitari. Llavors, si un jove veu aquesta sèrie, li diré que estan molt bé aquestes influències, ja que parla del col·lectiu LGBT, del suïcidi, de la sexualitat d'una manera no tan basada en estereotips masclistes. Però en general el que hi ha la televisió, jo com a mare, veig que els meus fills consumeixen productes realment masclistes. També costa trobar-ne de no masclistes. Jo li vaig dir a la meva filla que li agradava el reggaeton, que busques reggaeton no masclista, i quan ho va fer només va trobar una cantant de la qual no li van arribar a agradar les cançons. Jo ho canviaria posant models. Per exemple, la sèrie *Merlí*, a mi em va agradar, però no deixava ser

tot estereotip. Però no només masclista, sinó també racistes. Suposo que per això agrada, perquè repeteix el que es veu. Però la realitat és una altra.

4. Quin paper et sembla que tenen els mitjans de comunicació en les relacions entre els joves i la violència entre ells?

Penso que és un paper molt important de reproducció i normalització de coses que no haurien de ser normalitzades, d'aquestes desigualtats que hi ha entre homes i dones. Per això em sembla bé tot el que sigui discriminació positiva. Tot el que sigui voler paritat entre presentadors i presentadores dels telenotícies, tot això fa que visiblement es construeixi una altra possibilitat. O dones polítiques, no? Potser ara una nena pot decidir voler manar.

5. Consideres que existeix masclisme als medis d'oci i entreteniment juvenil? Sabries posar algun exemple de per què sí o per què no?

Mira, per exemple, el videojoc del *Fornite*, que ara està de moda entre els joves, m'agrada només una cosa, i és que el personatge amb qui tu jugues, a mesura que avances de nivell, va canviant, i tant et toca ser un home com una dona. Això està bé perquè veus personatges femenins que estan lluitant, i ja no penses si darrere el prota un home o una dona. Així i tot són dones amb pits, molt sexualitzades, i els homes super *machotes*. Però mira, dintre del dolent.

6. Et sembla que, en comparació a fa uns anys, les sèries i pel·lícula d'ara aposten per uns valors igualitaris i feministes? Podries posar algun exemple que justifiqui la teva resposta?

Jo penso que cada vegada va a millor, que cada vegada és més feminista el que veiem. Sobretot ho veig en l'exposició de tot el que té a veure amb el col·lectiu LGBT, és a dir, lesbianes, gays, això està molt més present que no pas en la meua època quan jo mirava una sèrie. Penso que el tema de l'amor també hi ha molts estereotips, i que també això s'ha obert una mica més, en

tenir altres tipus de relacions i de sexualitats. Veig que això canvia una miqueta. Però en quant en el fet que una pel·lícula l'heroi és l'home i la dona és la que s'ha de salvar, o simplement està allà, continua sent igual.

7. Creus que el tipus de música que un jove escolta condiciona el desenvolupament dels seus valors? És a dir, una persona que només escolta música amb contingut masclista des de molt jove, tindrà els mateixos valors que algú que escolta música lliure de sexisme?

Jo penso que la música que escoltem la triem. No és com la publicitat, que simplement t'entra. La música, o la revista, o la pel·lícula que tu vas a veure, tu vas perquè algo t'esta ressonant a dins. Per tant jo penso que la persona més masclista tendirà a agafar i a agradar-li la música més masclista. És a dir, li posaran una música d'una altra i no la continuarà escoltant perquè no li agradarà, per tant, escoltar música masclista reforça algo que ja està una miqueta present en tu.

Tu per exemple deies que a la teva filla li agradava el reggaeton. Veus algun comportament d'aquesta música en ella?

Veig perquè a ella li agrada el reggaeton, i és perquè ella ha de ser sexy, i per tant, el reggaeton mostra noies objectes sexuals. Ella té una necessitat d'agradar, perquè ha après a algun lloc que ets guay si agrades als nois. Jo no li he dit, però tot el que ella consumeix doncs inevitablement estem en aquesta societat, i d'alguna manera ens socialitzem segons que hi ha en la societat.

8. Penses que s'hauria de ser permissiu amb aquestes cançons, novel·les, pel·lícules o sèries de televisió que presentin contingut masclista? En el cas que la resposta sigui no, quina solució proposaries?

Jo penso que no s'ha de ser permissiu, que a la que es detecta s'ha de poder sancionar. Proposaria el mateix que amb els continguts racistes, és a dir, si són programes d'entreteniment que hi hagin continguts racistes o convidats racistes, ho veuríem malament. Ara si fos una pel·lícula, que és un personatge

que no és el protagonista, suposo que està descrivint la societat, però com menys coses d'aquestes veiem millor. Per això hi ha pel·lícules que són per a partir de 18 anys i d'altres que són per menors. D'alguna manera tu pots veure pel·lícules amb contingut masclista o racista, i ser crític i no creure-t'ho. Però més petit pots arribar a pensar que pot ser normal. Jo faria això, posar límits d'edat i als anuncis o programes poder posar alguna denuncia.

9. Tenint en compte les desigualtats de gènere, des del teu punt de vista, com et sembla que els joves construeixen les relacions amoroses?

Jo crec que com mana la cultura. En el seu ideal. L'ideal és que em passi això, o allò, per les pel·lícules que miren. També potser si veuen un tipus de relació amorosa a casa, entre els pares, a potser també voldrien semblar-s'hi, no ho sé. Em dona més la sensació que copien l'ideal de fora. El que passa és que al final el que s'acaba sent. Llavors ens acaben sentint bé o malament amb si quadra o no des de fora amb el que se'ns diu. S'aprenen uns valors que estan en la societat.

10. En la teva opinió, ha canviat el model de relació amorosa de fa vint anys respecte al d'ara? En què sí o en què no?

Clar, jo veig el de les dones maltractades, que són les de més casos que conec, i es compleixen els mites de l'amor romàntic en elles. El mite de Romeu i Julieta, que és una relació que la família es posa en contra, com més impediments més amor vols dir. El mite de la fusió, que seria el de Dràcula, que hi ha una persona que està destinada a tu i que quan es troba ho has de fer tot junts i t'ho ha d'omplir tot. El mite de la Bella i la Bestia, que és un home (una bèstia) i que la dona ha de fer tot d'esforços per intentar canviar-lo i que es converteixi en un príncep. El mite de la princesa i la granota, que és una dona amb certs apurs que un dia demana un favor, i després s'ha de quedar amb la granota, i es veu com obligada a anar amb ella a palau, a dinar amb ella, a dormir amb ella... I finalment el de la Ventafores, que és el "ja vindrà algú que em vingui a salvar". Doncs jo, respecte a aquests models veig que les dones els compleixen, que venien d'unes vides fatals i ell es va presentar com el

galant o el salvador, això acostuma a passar. Clar les relacions amoroses avui en dia entre les joves, les desconec.

Tu tractes tant amb dones joves com amb dones més grans, en comparació, quines diferències creus que hi ha?

Bona reflexió. Mira encara no ha acabat el grup, però amb el tema de l'amor romàntic, no t'ho puc dir del cert, però em penso que els ha pogut més l'ideal que elles tenien al cap. Tenien un ideal i que van anar fent camí per encaixar això en aquell ideal, com fent esforços perquè es complís. En lloc d'adonar-se que no va bé i deixar-lo. Però sincerament no et sabia dir.

11. Què et sembla que fa que avui en dia encara hi hagi una taxa elevada de violència de gènere entre adults?

Encara hi ha molta violència de gènere. Els homes neixen amb un privilegi que el patriarcat els hi permet i que és molt difícil que voluntàriament el deixin. Poso l'exemple dels rics i els pobres: una persona benestar i que té diners quantes vegades pensa en algú que no pot menjar, o que està en un altre país. Farà un gest algun dia, potser donarà una almoina, però per voler canviar alguna cosa en profunditat hauria de sortir beneficiat. Per tant jo penso que fins que no vegin els homes que sent feministes surten beneficiats, que podem plorar, que poden sentir-se vulnerables, i no han de fer el sexe tot el dia, ni han de tenir diners ni cotxe per sentir-se normals i corrents, quan vegin que això en realitat és un avantatge i no un desavantatge perquè perden poder. Jo faria al revés, que fos més poderosa la cura entre les persones o el diàleg, que no pas l'autoritarisme o la imposició, i això és un canvi molt profund, des de fa molts segles. És com que cada persona que és sensible a aquest tema pot canviar el seu voltant. El canvi bé dels oprimits. Les dones que tenim més desavantatges són les que ens hem d'empoderar però fent participes els homes que volen. El que fa que hi hagi una taxa elevada és el mateix masclisme. És un canvi estructural. Hauríem de ser tots feministes.

12. Penses que un jove que presenta comportaments abusius cap a la dona a la seva joventut, els continuarà presentant durant la seva adultesa? Per què?

Sí, si no rep ajuda. Penso que és un indicador perquè si tant jove ja està mostrant aquesta conducta i ningú te l'atura. Una altra cosa és que rebi conseqüències i vegi que per aquell camí no pot continuar. Però si ja ho fa, és per alguna cosa.

13. Una enquesta realitzada l'any 2017 pel Centre Reina Sofia, indica que el 27'4% dels joves d'entre 15 i 29 anys, creuen que la violència de gènere és una conducta normal. Què creus que justifica aquest pensament?

Perquè pot ser que siguin actes i conductes que ells han fet, i per tant com nosaltres fem una cosa la normalitzem, i no ho veiem tan greu. Això a vegades també passa amb les dones maltractades, quan elles alguna vegada s'han defensat alguna agressió, pensen que no és tan greu perquè també han tingut un comportament violent. No excusarem el seu comportament, ja que són intencions diferents. Per exemple, veiem el tema de les gelosies. Hi ha gelosia per banda tant de nois com de noies, però què passa, que quan una noia es posa gelosa, el noi no deixa de sortir amb els amics. En canvi al revés la noia acostuma a adoptar un comportament més submís. Es podria dir que les noies també són geloses, i ho són, però no és això. La conducta és lletja, però què passa després, qui té el poder, on està la desigualtat? La violència es dona perquè hi ha desigualtat de poder. Però fem conductes diferents.

14. Fent referència a l'enquesta anterior, es van obtenir les dades de que el 21'2% dels joves creuen que la violència de gènere és un tema massa polititzat i que normalment s'exagera. Per què creus que tenen aquesta visió? Quins factors hi intervenen?

Es té aquesta visió pel mateix masclisme. Perquè s'encarreguen els mitjans de comunicació i el patriarcat de dir un estereotip de que la dona és una histèrica, que exagera, menteix, que és una arpia, que vol treure un benefici... Molts cops es pensa que la dona està mentint, que va allà per treure un benefici secundari,

quan les dones que nosaltres portem aquí ni el 10% han denunciat al seu agressor. Intenten marxar i sortir sense fer molt de soroll. Hi ha molt poques denúncies falses, molt menys que les denúncies falses que es donen en temes de segurs. Creure-t'ho voldria dir en realitat canviar, i qui vol perdre privilegis?

15. A les relacions entre els joves, molts cops es donen situacions de violència i/o maltractament, però la víctima pocs cops denuncia. Per què creus que això és així?

Situacions de violència jo penso que sí que hi ha joves que ho denuncien, cada vegada més. Mes que no pas les dones que jo veig, que les hi va passar de més joves i no ho van dir. Penso que els joves esteu més conscienciats que es pot denunciar, esteu més conscienciats i trobeu més suport en la denuncia. Aquestes dones quan eren joves no tenien clar que passaria amb aquesta denúncia, i ara em penso que vosaltres confieu més en la llei. Penso que això és un punt important, però la víctima no acostuma a explicar que li passa perquè sent vergonya, perquè pot estar molt amenaçada pel mateix maltractador.

16. Creus que s'estan aplicant les mesures adients perquè els joves creixin amb una educació lluny d'aquests estereotips? Per què?

Em consta que s'estan fent coses per fer tallers a les escoles, als instituts, per mirar de canviar i per formar aquests joves. Però el principal que hauria d'estar format són els mestres, que són els qui donen informació als alumnes, haurien d'haver fet un treball sobre els seus propis estereotips i masclismes. I encara que no haguessin modificat res perquè és massa gros i una teràpia interna, doncs almenys tot allò que exposessin tindria una base més feminista. Així que per mi, les mesures adients serien formació obligatòria a mestres i persones que estiguin de cara a l'ensenyament i a les qüestions públiques.

17. En el cas hipotètic que et donessin l'oportunitat de criar un infant, com ho faries per educar-lo lluny dels estereotips masclistes?

Jo he sigut mare, i no estava tan treballada com ara. Jo crec que el canvi bé per un canvi intern d'una persona. Li compraria potser un tipus de llibre en lloc d'uns altres, intentaria no posar-li les pel·lícules de Disney, buscaria contes més feministes. El problema és que només de saber que és un nen o una nena ja es projecten moltíssimes coses. Hauria de tenir exemples de com fer-ho diferent. Jo penso que anessin creixent i ja es desconstruiran si ha sigut un error, jo seria flexible al 100%. Crec que ho faria diferent sobretot en tant que si veig a la meva filla patir o el meu fill patir.

10.7. Model del formulari

1. Quina edat tens?
2. Quin és el teu gènere?
3. Quina és la teva formació?
4. On vas nèixer?
5. Et va agradar el llibre After: aquí comença tot?
6. Recomanaries After? Justifica la resposta anterior.
7. T'agradaria tenir una relació com la que tenen en Hardin i la Tessa?
8. En l'àmbit romàntic et sentiries atreta per un noi com en Hardin?

A continuació llegiràs un fragment del llibre:

Però m'interrompen els seus llavis contra els meus. L'empenyo pel pit per apartar-lo, però no es belluga. Tota jo li vol tornar el petó, però em domino. Sento la seva llengua intentant obrir-se camí entre els meus llavis i els seus braços forts que em tenen ben agafada, atraient-me malgrat els meus esforços. No cal que m'hi escarrassi, és més fort que jo.— Un petó, Tessa —diu, contra els meus llavis. Brando el cap i gruny de frustració.— Si us plau, només un petó. Et necessito.

9. Et sentiries còmoda en la mateixa situació?
10. Creus que aquesta escena, en un altre context, pot ser l'inici d'una violació?

11. Creus que s'està romanitzant (és a dir, donant-li un valor romàntic) al forçament físic?

En un abús sexual, bona part dels agressors són persones que pertanyen a l'entorn proper de la víctima. Així doncs, en una relació amorosa es poden arribar a donar situacions d'abusos sexuals (encara que la víctima no en sigui conscient). Un exemple d'abús sexual seria quan l'agressor utilitza la manipulació (emocional o de qualsevol altre tipus) o l'engany per aconseguir els seus objectius.

12. Creus que aquesta escena normalitza l'abús sexual?

A continuació, posaré una sèrie de frases de diverses cançons. Respon en funció de si creus que són ofensives per a les dones.

13. Clap it up, bend over bitch (suck that ass). Suck it, lollypop lick (chúpalo puta). Put on work, I don't pay shit (I don't pay). (Traducció: Aplaudelo, agáchate perra (chupa ese trasero). Chúpalo, lámelo como si fuera una piruleta (chúpalo puta). Ponte a ello, yo no pago mierda (yo no pago)).

14. OK now he was close, tried to domesticate you. But you're an animal, baby, it's in your nature. Just let me liberate you. (Traducció: Él estuvo cerca, intentó domesticarte. Pero tú eres un animal, bebé, está en tu naturaleza. Solo déjame liberarte).

15. Estoy enamorado de 4 babys, siempre me dan lo que quiero. Chingan cuando yo les digo, ninguna me pone pero. Dos son casadas, hay una soltera. La otra medio psycho y si no la llamo se desespera.

16. T'agrada alguna d'aquestes cançons?

17. Una sèrie on es fomenta l'estereotip que una dona ha d'estar prima per estimar-se, està normalitzant la gordofòbia?

18. Creus que per ser acceptada per la societat, cal tenir un cos que entri en el cànon de bellesa establert?

19. Creus que hi ha més pressió cap a la dona a l'hora de mantenir-se dins dels cànons de bellesa?